

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконав:

студент 4 курсу, групи 472,
заочної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»

Пентяков Богдан Андрійович_____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Юрій Едуард Олександрович_____

*До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № ____ від « ____ » червня 2026 р.*

*Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ доц. Харабара В.М.*

АНОТАЦІЯ

Пентяков Б.А. Банківська система України: сучасні тенденції та перспективи розвитку. – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2026. 64 с.

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні засади функціонування банківської системи України, визначено її економічну сутність, структуру та роль у фінансовій системі держави. Проаналізовано сучасний стан банківського сектору України та здійснено комплексний аналіз діяльності АТ КБ «ПриватБанк» як системно важливого банку України. Досліджено основні проблеми та обґрунтовано перспективні напрями розвитку банківської системи України.

Ключові слова: банківська система, комерційні банки, ПриватБанк, кредитування, фінансовий сектор, банківські операції, фінансова стабільність.

ABSTRACT

Pentiakov B.A. *Banking System of Ukraine: Current Trends and Development Prospects*. Manuscript. Bachelor's thesis for obtaining the first (Bachelor's) degree of higher education in specialty 072 – Finance, Banking and Insurance. Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2026. 64 p.

The qualification thesis examines the theoretical foundations of the functioning of the banking system of Ukraine and identifies its economic essence, structure, and role within the national financial system. The current state of the Ukrainian banking sector is analyzed, and a comprehensive assessment of the activities of JSC CB “PrivatBank” as a systemically important bank of Ukraine is conducted. Particular attention is paid to the analysis of the bank's active and passive operations, financial performance, and resource base formation.

The study identifies the main challenges facing the Ukrainian banking system under conditions of economic instability and martial law. Based on the conducted research, prospective directions for improving banking activities and further development of the banking system of Ukraine are substantiated.

Keywords: banking system, commercial banks, PrivatBank, lending, financial sector, banking operations, financial stability.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Б. А. Пентяков
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	6
1.1. Економічна суть і роль банків у фінансовій системі.....	6
1.2. Структура та організаційні особливості банківської системи України....	10
1.3. Банківська система як джерело фінансового забезпечення економіки....	16
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У 2021–2025 РОКАХ.....	23
2.1. Аналіз основних показників розвитку банківської системи України.....	23
2.2. Аналіз активних операцій банківської системи України на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».....	34
2.3. Дослідження пасивних операцій банківської системи України на прикладі АТ КБ «ПриватБанк».....	41
РОЗДІЛ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	48
3.1. Основні проблеми функціонування банківської системи в умовах війни...	48
3.2. Напрями вдосконалення та перспективи розвитку банківської системи України.....	54
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

ВСТУП

Банківська система є однією з ключових складових фінансової системи держави, оскільки забезпечує акумуляцію, перерозподіл та ефективне використання фінансових ресурсів у національній економіці. Саме через банківський сектор здійснюється реалізація грошово-кредитної політики держави, забезпечується стабільність грошового обігу, функціонування платіжної системи та фінансування економічного розвитку. Ефективність діяльності банківської системи безпосередньо впливає на рівень економічної стабільності, інвестиційну активність, розвиток підприємництва та добробут населення.

В умовах сучасних економічних трансформацій банківська система України функціонує під впливом значних зовнішніх і внутрішніх викликів. Повномасштабна війна, макроекономічна нестабільність, інфляційні процеси, валютні ризики та необхідність забезпечення фінансової стійкості держави суттєво вплинули на діяльність банківських установ. Водночас український банківський сектор продемонстрував здатність до адаптації в кризових умовах, зберігши достатній рівень ліквідності, капіталізації та безперервності надання фінансових послуг.

Особливої актуальності набувають питання забезпечення фінансової стійкості банківської системи, підвищення ефективності кредитної діяльності банків, розвитку цифрових банківських технологій та інтеграції України до європейського фінансового простору. У сучасних умовах банки відіграють важливу роль не лише у фінансовому забезпеченні економіки, а й у підтримці державного бюджету через інвестування в облігації внутрішньої державної позики та забезпечення стабільності фінансового сектору.

Дослідженню проблем функціонування та розвитку банківської системи присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема О. Васюренка, А. Мороза, М. Савлука, І. Лютого, В. Міщенка та інших. Проте

сучасні умови функціонування банківського сектору України потребують подальшого наукового дослідження тенденцій розвитку банківської системи в умовах воєнного стану та цифрової трансформації економіки.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження сучасного стану банківської системи України та обґрунтування перспективних напрямів удосконалення її функціонування.

Для досягнення поставленої мети у роботі визначено такі завдання:

- 1) дослідити економічну сутність і функції банківської системи;
- 2) охарактеризувати структуру банківської системи України та її роль у фінансовій системі держави;
- 3) розглянути банківську систему як джерело фінансового забезпечення економіки
- 4) проаналізувати сучасний стан банківського сектору України;
- 5) здійснити оцінку діяльності АТ КБ «ПриватБанк», проаналізувати його активні та пасивні операції;
- 6) визначити основні проблеми функціонування банківської системи України;
- 7) обґрунтувати перспективні напрями розвитку банківської системи України.

Об'єктом дослідження є банківська система України, предметом - економічні відносини, що виникають у процесі функціонування та розвитку банківської системи України в сучасних умовах.

У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, зокрема методи аналізу і синтезу, порівняння, статистичного аналізу, групування, узагальнення, графічний метод та метод економічного аналізу.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, статистичні дані Національного банку України, фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк», матеріали Міністерства фінансів України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, а також офіційні інформаційні ресурси.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій для підвищення ефективності функціонування банківської системи України та забезпечення її подальшого розвитку в умовах економічної нестабільності та воєнного стану.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

1.1. Економічна суть і роль банків у фінансовій системі

Банки є невід’ємною складовою фінансової системи держави, оскільки саме через них здійснюється акумуляція, розподіл та перерозподіл фінансових ресурсів між економічними суб’єктами [6,11]. У сучасній ринковій економіці банки виконують роль ключових фінансових посередників, забезпечуючи безперервність грошового обороту, функціонування платіжної системи та фінансування економічного розвитку. Ефективність банківської системи значною мірою визначає рівень стабільності фінансового сектору та темпи економічного зростання країни.

Питання економічної сутності банків є предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. У науковій літературі відсутній єдиний підхід до трактування поняття «банк», оскільки різні автори акцентують увагу на окремих аспектах його діяльності — посередницькій, кредитній, інвестиційній чи платіжній функціях.

Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність», банк — це юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, зокрема залучати кошти фізичних і юридичних осіб у вклади, розміщувати їх від свого імені та на власний ризик, а також відкривати й вести банківські рахунки [31]. Законодавче визначення насамперед акцентує увагу на правовому статусі банку та переліку операцій, які він має право здійснювати.

Однак більшість науковців вважають, що нормативне визначення не повною мірою розкриває економічну сутність банку. Так, М. Савлук розглядає банк як особливу фінансову установу, яка здійснює мобілізацію тимчасово

вільних коштів та їх подальше розміщення на умовах повернення, строковості та платності. У такому підході акцент робиться на ролі банку як фінансового посередника між власниками заощаджень і позичальниками [33].

На думку А. Мороза, банк є важливим елементом фінансової системи держави, який забезпечує рух капіталу, організацію грошового обігу та функціонування кредитних відносин. Науковець підкреслює, що діяльність банків безпосередньо впливає на темпи економічного розвитку та ефективність функціонування фінансового ринку [6].

В. Міщенко розглядає банк не лише як фінансового посередника, а й як інститут, що забезпечує стабільність грошово-кредитної системи та реалізацію монетарної політики держави. Особлива увага при цьому приділяється ролі банків у підтриманні фінансової стійкості та управлінні ризиками [21].

Виконання банками своїх функцій забезпечує ефективний рух фінансових ресурсів в економіці та створює умови для її сталого розвитку. Саме через реалізацію основних функцій банки здійснюють посередництво між власниками вільних коштів і позичальниками, забезпечують проведення розрахунків, підтримують грошовий обіг та сприяють інвестиційній активності. Залежно від економічних умов окремі функції можуть набувати більшого значення, однак у сукупності вони формують основу діяльності банківських установ та визначають їх місце у фінансовій системі держави.

Таким чином, сутність банку як фінансового посередника проявляється через виконання ним низки важливих функцій, які забезпечують ефективне функціонування фінансової системи та економіки загалом. Основні функції банків, зокрема трансформаційна, посередницька, платіжна, кредитна, емісійна та інвестиційна, систематизовано на рис. 1.1. Кожна з них відіграє важливу роль у процесі перерозподілу фінансових ресурсів, організації грошового обороту та підтриманні економічної стабільності держави.

Рис. 1.1 Функції банківської системи

Однією з ключових функцій банку є трансформаційна, яка полягає у перетворенні фінансових ресурсів за строками, обсягами та рівнем ризику. Банки акумулюють короткострокові депозити та трансформують їх у довгострокові кредити, що сприяє розвитку інвестиційної діяльності.

Іншою важливою функцією є посередницька, яка забезпечує взаємодію між вкладниками та позичальниками. Завдяки цій функції банки сприяють ефективному розподілу фінансових ресурсів у економіці, зменшуючи витрати на пошук контрагентів та інформаційні асиметрії.

Особливе місце займає платіжна функція, яка полягає в організації та здійсненні розрахунків між економічними суб'єктами. Банківська система створює інфраструктуру безготівкових платежів, що є необхідною умовою функціонування сучасної економіки.

Крім того, банки виконують кредитну функцію, надаючи фінансові ресурси підприємствам і населенню. Це сприяє розвитку виробництва, підвищенню рівня споживання та загальному економічному зростанню. Кредитування є одним із основних джерел фінансування економіки, особливо в умовах обмеженості власних ресурсів підприємств.

Важливу роль відіграє також емісійна функція, яка реалізується

центрального банку. Вона полягає у випуску грошових знаків в обіг та регулюванні грошової маси. Контроль за емісією грошей є ключовим інструментом боротьби з інфляцією та забезпечення макроекономічної стабільності [29].

У сучасних умовах банки також виконують інвестиційну функцію, виступаючи джерелом фінансування інвестиційних проєктів. Вони сприяють модернізації економіки, розвитку інновацій та підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

Роль банків у фінансовій системі є комплексною та багаторівневою. По-перше, банки забезпечують мобілізацію тимчасово вільних коштів населення та підприємств. По-друге, вони здійснюють їх ефективне використання через кредитування. По-третє, банки виступають важливим елементом фінансової інфраструктури, що забезпечує функціонування платіжної системи [6,11].

Значення банків у сучасній економіці значною мірою визначається їх впливом на макроекономічні процеси. Зокрема, через механізми грошово-кредитної політики банки впливають на рівень інфляції, обсяг грошової маси, валютний курс та економічне зростання. Як зазначає Ф. Мішкін, ефективна банківська система є необхідною умовою стабільного розвитку економіки, оскільки вона забезпечує ефективний розподіл ресурсів і зменшує ризики фінансових криз [20].

У сучасних умовах розвитку економіки роль банків значно розширюється завдяки впровадженню новітніх технологій. Цифровізація банківської діяльності сприяє підвищенню доступності фінансових послуг, зниженню витрат та покращенню якості обслуговування клієнтів [28]. Розвиток інтернет-банкінгу, мобільних додатків, електронних платіжних систем є важливими складовими сучасної банківської діяльності.

Водночас цифровізація створює нові виклики, пов'язані з кібербезпекою, захистом персональних даних та необхідністю адаптації нормативно-правової бази. Банки змушені впроваджувати сучасні системи захисту інформації та удосконалювати механізми управління ризиками [14].

Особливої ваги роль банківської системи набуває в умовах кризових явищ, зокрема в період воєнного стану в Україні. Банки забезпечують безперебійність фінансових операцій, підтримують ліквідність економіки та сприяють стабілізації фінансової системи. Вони виконують функцію фінансового «буфера», що дозволяє пом'якшити негативний вплив економічних шоків [41].

Таким чином, банки є центральним елементом фінансової системи, який забезпечує ефективне функціонування економіки через мобілізацію, розподіл та перерозподіл фінансових ресурсів. Їх роль постійно зростає в умовах економічних трансформацій, цифровізації та глобалізації фінансових ринків. Ефективна діяльність банківської системи є необхідною умовою економічного розвитку держави та підвищення рівня добробуту населення.

1.2. Структура та організаційні особливості банківської системи України

Банківська система України є складною багаторівневою структурою, яка функціонує відповідно до ринкових принципів та забезпечує ефективний рух фінансових ресурсів у національній економіці. Її організація та функціонування базуються на законодавчо визначених засадах і відповідають міжнародним стандартам розвитку банківського сектору [6; 11].

Згідно із Законом України «Про банки і банківську діяльність», банківська система України має дворівневу структуру (рис.1.2), що є характерною для більшості країн із ринковою економікою [30]. Така структура забезпечує чіткий розподіл функцій між центральним банком і комерційними банками, що сприяє ефективному регулюванню фінансових процесів.

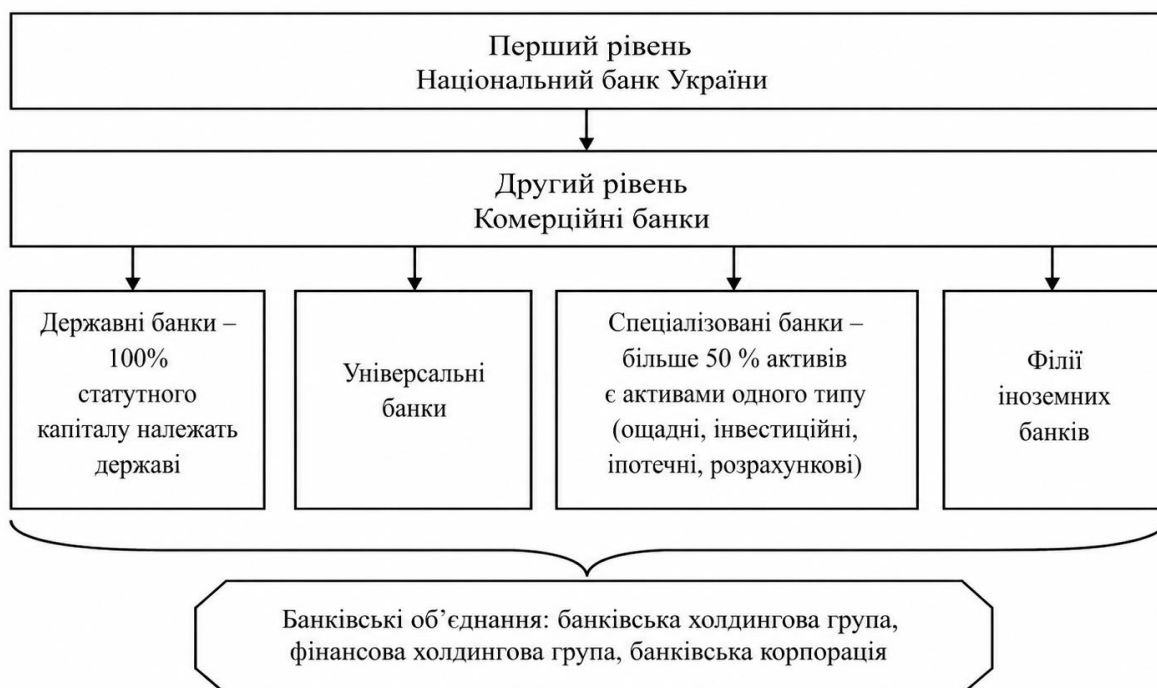

Рис.1.2 Структура банківської системи України

Перший рівень банківської системи представлений Національним банком України, який є центральним банком держави. Його основною функцією є забезпечення стабільності національної грошової одиниці, що реалізується через проведення грошово-кредитної політики. Національний банк України виконує також функції емісійного центру, органу банківського регулювання та нагляду, а також кредитора останньої інстанції [29; 30].

Другий рівень банківської системи складається з комерційних банків, які здійснюють банківські операції та обслуговують клієнтів. До їх функцій належать залучення депозитів, надання кредитів, здійснення розрахункових операцій, валютних операцій та інших фінансових послуг.

Організаційна структура банківської системи України характеризується різноманітністю банківських установ за формами власності, розмірами активів, спеціалізацією та напрямками діяльності.

За даними Національного банку України, станом на 2025 рік в Україні функціонувало понад 60 платоспроможних банківських установ, серед яких значну частку становили банки з іноземним капіталом [26]. У структурі

банківської системи важливе місце посідають державні банки, які концентрують значну частину активів банківського сектору та відіграють ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності держави.

До найбільших державних банків України належать АТ КБ «ПриватБанк», АТ «Ощадбанк», АТ «Укрексімбанк» та АБ «Укргазбанк». Саме ці банки забезпечують обслуговування значної частини населення, державних підприємств та бюджетних установ. Крім державних банків, у структурі банківської системи функціонують банки з приватним капіталом, зокрема АТ «ПУМБ», АТ «ТАСКОМБАНК», АТ «Універсал Банк», а також банки іноземних банківських груп, серед яких АТ «Райффайзен Банк», АТ «ОТП Банк», АТ «Креді Агріколь Банк», АТ «Сітібанк» та АТ «Прокредит Банк» [1; 4; 5; 13; 26].

Важливою складовою структури банківської системи є мережа банківських відділень та структурних підрозділів. Незважаючи на активний розвиток дистанційного банкінгу та цифрових сервісів, банківські установи продовжують підтримувати широку регіональну мережу обслуговування клієнтів. Найбільшу кількість структурних підрозділів станом на 2025–2026 роки мали державні банки, зокрема АТ «Ощадбанк» та АТ КБ «ПриватБанк», що забезпечує їхню присутність практично в усіх регіонах України [2; 3; 26].

Сучасна структура банківської системи України також характеризується скороченням кількості фізичних відділень та одночасним розвитком цифрових каналів обслуговування. Банки активно впроваджують мобільний банкінг, інтернет-банкінг та дистанційні сервіси, що дозволяє забезпечувати безперервне надання фінансових послуг навіть в умовах воєнного стану та обмеженого доступу до окремих територій [27].

Окреме місце у структурі банківської системи України займають філії іноземних банків та банки з іноземним капіталом. Їх діяльність сприяє залученню міжнародного фінансового досвіду, впровадженню сучасних технологій банківського обслуговування та підвищенню конкурентоспроможності банківського сектору. Станом на 2025 рік в Україні

функціонували банки, що входять до міжнародних фінансових груп, зокрема АТ «Райффайзен Банк», АТ «ОТП Банк», АТ «Креді Агріколь Банк», АТ «Сітібанк» та АТ «Прокредит Банк». Присутність іноземного капіталу позитивно впливає на інтеграцію банківської системи України у міжнародний фінансовий простір та сприяє впровадженню міжнародних стандартів банківської діяльності [26].

Важливою складовою структури банківської системи є також спеціалізовані банки. Відповідно до законодавства України, спеціалізованим вважається банк, у якого понад 50 % активів належать до активів одного типу [30]. Залежно від спеціалізації виділяють ощадні, інвестиційні, іпотечні та розрахункові банки. Такі банки зосереджують свою діяльність на окремих сегментах фінансового ринку та забезпечують надання спеціалізованих банківських послуг.

Крім окремих банківських установ, у структурі банківської системи функціонують банківські об'єднання, створення яких спрямоване на координацію діяльності учасників фінансового ринку та підвищення ефективності банківської діяльності. В Україні можуть створюватися банківські корпорації, банківські холдингові групи та фінансові холдингові групи. Такі об'єднання дозволяють консолідувати капітал, оптимізувати управління фінансовими ресурсами та посилювати конкурентні позиції банківських установ на ринку фінансових послуг.

Банківські об'єднання функціонують під контролем Національного банку України та зобов'язані дотримуватися встановлених вимог щодо прозорості структури власності, достатності капіталу та управління ризиками. Їх діяльність має важливе значення для забезпечення стабільності банківської системи та розвитку фінансового сектору держави [29].

Сучасний етап розвитку банківської системи України характеризується глибокими організаційними змінами, спрямованими на забезпечення фінансової стійкості, цифрової трансформації та адаптації до європейських стандартів банківського регулювання. В умовах воєнного стану банки змушені

забезпечувати безперервність роботи, підтримувати ліквідність та швидко реагувати на кризові ризики, що суттєво вплинуло на організацію їхньої діяльності.

Однією з ключових особливостей сучасної банківської системи України є посилення вимог до капіталізації банків та системи управління ризиками. Національний банк України поступово імплементує міжнародні стандарти Базель III та окремі положення Базель IV, розроблені Базельським комітетом з банківського нагляду. Основною метою цих стандартів є підвищення стійкості банківського сектору до фінансових криз [29; 35].

Стандарти Базель III передбачають підвищення вимог до якості та достатності капіталу банків, формування буферів капіталу, запровадження коефіцієнтів ліквідності LCR (Liquidity Coverage Ratio) та NSFR (Net Stable Funding Ratio), а також обмеження рівня фінансового левериджу. Зокрема, коефіцієнт LCR визначає здатність банку виконувати свої короткострокові зобов'язання протягом 30 днів кризового періоду, а NSFR спрямований на забезпечення стабільного довгострокового фінансування діяльності банків. Базель IV додатково посилює підходи до оцінки кредитного ризику та обмежує можливості банків щодо зниження ризиковості активів через внутрішні моделі оцінювання [35].

Важливою організаційною тенденцією є активна цифровізація банківського сектору. Сучасні банки України значну частину послуг надають дистанційно через мобільні застосунки та інтернет-банкінг [12; 32]. Лідерами цифрового банкінгу в Україні є АТ КБ «ПриватБанк» із системою «Приват24», monobank, а також цифрові сервіси Ощадбанку та Райффайзен Банку. Банківські установи інтегруються з державними цифровими платформами, зокрема «Дія», що дозволяє здійснювати електронну ідентифікацію клієнтів, відкриття рахунків та отримання банківських послуг у дистанційному форматі [5].

В умовах війни особливого значення набуло забезпечення безперервності діяльності банківської системи. Для цього банки використовують хмарні

технології та резервні дата-центри. Зокрема, українські банки поступово переходять на використання міжнародних хмарних платформ Microsoft Azure, Amazon Web Services (AWS) та Google Cloud Platform, що дозволяє зберігати дані за межами України та забезпечувати безперебійну роботу цифрових сервісів навіть у разі фізичного пошкодження інфраструктури [36; 39]. Національний банк України у 2022 році дозволив банкам частково переносити інформаційні системи до хмарних середовищ за кордоном, що стало важливим кроком для підтримання стабільності банківського сектору в умовах воєнних загроз [24; 29].

Водночас значна увага приділяється питанням кібербезпеки та захисту фінансових даних. Банки активно впроваджують сучасні системи багаторівневого захисту інформації, технології багатофакторної автентифікації та системи моніторингу кіберзагроз, оскільки зростання цифровізації супроводжується збільшенням ризиків кібератак на фінансову систему держави.

Суттєвою тенденцією розвитку банківської системи є також впровадження принципів ESG (Environmental, Social and Governance). Банки поступово адаптують європейські стандарти екологічного та соціального управління, враховуючи екологічні, соціальні та управлінські ризики при кредитуванні підприємств. Це проявляється у підтримці проєктів енергоефективності, «зеленого» кредитування та фінансування програм відновлення енергетичної інфраструктури України [15; 36].

Важливим напрямом організаційного розвитку банківської системи є посилення compliance-контролю та фінансового моніторингу. Національний банк України реалізує ризик-орієнтований підхід до банківського нагляду, посилює вимоги щодо боротьби з відмиванням коштів (AML) та протидії фінансуванню тероризму. Банки зобов'язані здійснювати перевірку клієнтів (KYC – Know Your Customer), контролювати походження коштів та забезпечувати прозорість структури власності відповідно до міжнародних стандартів FATF [29; 30].

Таким чином, сучасні організаційні особливості банківської системи України визначаються поєднанням цифрової трансформації, посилення регуляторних вимог, інтеграції до міжнародного фінансового простору та забезпечення стійкості банківського сектору в умовах воєнних і економічних викликів.

1.3. Банківська система як джерело фінансового забезпечення економіки

Банківська система є ключовим елементом фінансової системи держави, що забезпечує акумуляцію та перерозподіл фінансових ресурсів між економічними суб'єктами [11]. Відповідно до теорії фінансового посередництва, банки трансформують заощадження у кредити та інвестиції, забезпечуючи економічне зростання і фінансову стабільність [20;34].

На думку М. Савлука, банківська система є ключовою ланкою фінансового механізму держави, оскільки забезпечує акумуляцію тимчасово вільних грошових коштів, їх трансформацію у кредитні ресурси та подальший перерозподіл між суб'єктами економіки [31]. Саме через банківське посередництво відбувається забезпечення потреб населення, підприємств і держави у фінансових ресурсах, що створює передумови для економічного зростання та розширеного відтворення (рис.1.3).

Подібної позиції дотримується А. Мороз, який розглядає банківську систему як важливий механізм забезпечення безперервності відтворювальних процесів в економіці [6]. Науковець наголошує, що через кредитування, організацію грошового обігу та забезпечення розрахунків банки сприяють прискоренню руху капіталу, підвищенню інвестиційної активності та ефективнішому використанню фінансових ресурсів.

Водночас В. Міщенко акцентує увагу на ролі банківської системи у забезпеченні фінансової стабільності держави, підкреслюючи її значення для

реалізації монетарної політики та підтримання стійкості фінансового сектору [21; 22].

Рис. 1.3. Роль банківської системи у фінансовому забезпеченні економіки [6; 21; 31]

Як видно з рис. 1.3, банківська система виконує функцію фінансового посередника між власниками тимчасово вільних коштів та суб'єктами, які потребують додаткових фінансових ресурсів. Завдяки цьому забезпечується безперервність руху капіталу в економіці, підтримується інвестиційна активність та створюються умови для економічного розвитку держави.

Основними каналами фінансового забезпечення економіки є кредитування, інвестування у державні цінні папери та формування депозитної бази [19]. Саме ці напрями визначають роль банківської системи у забезпеченні економічного розвитку, тому їх доцільно розглянути більш детально.

Для більш наочного розуміння ролі банківської системи у фінансовому забезпеченні економіки доцільно розглянути основні напрями її впливу наведені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Основні напрями впливу банківської системи на економіку України

Напрямок	Сутність	Вплив на економіку
Кредитування	Надання коштів підприємствам і населенню	Розвиток бізнесу, зростання ВВП
Депозитна діяльність	Залучення коштів населення	Формування інвестиційних ресурсів
Інвестиційна діяльність	Вкладення в цінні папери	Розвиток фінансового ринку
Розрахункові операції	Забезпечення платежів	Стабільність грошового обігу
Валютні операції	Обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	Розвиток міжнародної торгівлі

Одним із головних напрямів впливу банківської системи на економіку є кредитування суб'єктів господарювання та населення. Банківські кредити виступають джерелом формування оборотного капіталу підприємств, фінансування інвестиційних проєктів, оновлення основних засобів і стимулювання ділової активності. Водночас споживче кредитування підтримує внутрішній попит та сприяє розвитку торгівлі й сфери послуг.

Важливе місце у фінансовому забезпеченні економіки займає депозитна діяльність банків. Через механізм залучення депозитів банки акумулюють тимчасово вільні кошти населення, підприємств і організацій, формуючи власну ресурсну базу для подальшого кредитування економіки. Депозитні операції забезпечують перерозподіл фінансових ресурсів між економічними суб'єктами та сприяють підтриманню стабільності банківської системи. Рівень довіри населення до банків безпосередньо впливає на обсяги депозитного портфеля, ліквідність банків та їхню здатність забезпечувати фінансування економічних процесів.

Важливу роль у фінансовому забезпеченні економіки банки відіграють через інвестування в державні цінні папери. В умовах воєнного стану облігації внутрішньої державної позики стали одним із основних напрямів розміщення банківських ресурсів та важливим джерелом фінансування державного

бюджету. Участь банків у фінансуванні бюджетних потреб через механізм ОВДП у 2021–2025 роках наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Вклад банків у фінансування державного бюджету через ОВДП у 2021–2025 рр.

Рік	Характеристика участі банків у фінансуванні бюджету через ОВДП
2021	Банківський сектор активно використовував ОВДП як один із основних безризикових інструментів розміщення ліквідності.
2022	Після початку повномасштабної війни банки суттєво збільшили вкладення в ОВДП для підтримки державного бюджету та фінансування воєнних видатків.
2023	Попит банків на ОВДП залишався високим через значні потреби держави у фінансуванні дефіциту бюджету та високу дохідність державних облігацій.
2024	Обсяг вкладень банків в ОВДП за рік зріс більш ніж на третину (+35,6%). Банки нарощували частку державних облігацій в активах для підтримання дохідності портфеля.
2025	Банки продовжили фінансувати державний бюджет шляхом інвестування в нові випуски ОВДП. Приріст портфелю ОВДП становив 4,9% за рік.

Значна частина банківських активів у 2022–2025 роках була спрямована саме на фінансування державних потреб. Станом на 2025 рік банки залишаються найбільшими інвесторами у державні облігації серед усіх категорій учасників ринку.

Крім кредитної діяльності, банки забезпечують стабільність грошового обігу та функціонування платіжної системи. Особливого значення це набуло після 2022 року, коли безперебійна робота банківської інфраструктури стала важливим елементом економічної безпеки держави. Українська банківська система продемонструвала високий рівень цифровізації та адаптивності, забезпечивши безперервність електронних платежів, дистанційного банківського обслуговування та роботи платіжних сервісів навіть в умовах воєнних дій. Станом на 2025 рік банківська система України характеризувалася розвитком цифрової інфраструктури та дистанційного банківського обслуговування. У системі функціонувало 60 банківських установ, кількість

банківських відділень становила 4,8 тис., POS-терміналів — 605 тис., а кількість активних платіжних карток досягла 102,6 млн. одиниць. Такі показники відображають поширення безготівкових розрахунків, електронних платіжних сервісів та цифрових технологій у діяльності банківських установ.

Водночас банківська система виступає важливим інструментом реалізації монетарної політики Національного банку України. Через механізми облікової ставки, резервних вимог, операцій рефінансування та валютного регулювання НБУ впливає на вартість кредитних ресурсів, рівень ліквідності банків та загальний стан фінансового ринку. Основні інструменти монетарної політики Національного банку України та їх вплив на банківську систему й економіку наведено на рис. 1.4.

Рис. 1.4. Інструменти монетарної політики Національного банку України та їх вплив на банківську систему

Окреме місце у діяльності банківської системи займають валютні операції, пов'язані з обслуговуванням зовнішньоекономічної діяльності держави та суб'єктів господарювання. Банки забезпечують проведення міжнародних розрахунків, операцій з іноземною валютою та валютного контролю. Це сприяє розвитку міжнародної торгівлі, інтеграції національної

економіки у світовий фінансовий простір та підтриманню стабільності валютного ринку.

Отже, банківська система відіграє визначальну роль у фінансовому забезпеченні економіки держави, забезпечуючи акумуляцію, трансформацію та ефективний перерозподіл фінансових ресурсів між суб'єктами господарювання. Через механізми кредитування, депозитної діяльності, інвестування, розрахунково-платіжного обслуговування та реалізації монетарної політики банки створюють необхідні умови для безперервності економічних процесів, розвитку підприємництва та підтримання фінансової стабільності. В умовах воєнного стану значення банківської системи суттєво зросло, оскільки вона забезпечує не лише функціонування фінансового ринку, а й підтримку державних фінансів та економічної безпеки країни.

У результаті дослідження теоретичних засад функціонування банківської системи України встановлено, що банки є ключовими фінансовими посередниками, які забезпечують акумуляцію, розподіл та перерозподіл фінансових ресурсів в економіці. Визначено основні функції банків та їх роль у забезпеченні безперервності грошового обігу, розвитку кредитних відносин і підтриманні фінансової стабільності держави.

Дослідження структури банківської системи України показало, що вона функціонує на основі дворівневої моделі, де Національний банк України здійснює регулювання та нагляд за діяльністю банківських установ, а комерційні банки забезпечують надання фінансових послуг економічним суб'єктам. Встановлено, що сучасний розвиток банківського сектору характеризується посиленням вимог до капіталізації, цифровізацією банківських послуг, розвитком систем управління ризиками та адаптацією до міжнародних стандартів банківської діяльності.

Визначено, що банківська система є одним із головних джерел фінансового забезпечення економіки, оскільки через механізми кредитування, депозитної діяльності, інвестування та платіжного обслуговування забезпечує ефективний рух фінансових ресурсів і створює передумови для економічного

розвитку держави. Отримані теоретичні результати є основою для подальшого аналізу сучасного стану банківської системи України та оцінки діяльності АТ КБ «ПриватБанк» у наступному розділі роботи.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У 2021–2025 РОКАХ

2.1. Аналіз основних показників розвитку банківської системи України

У 2021–2025 роках банківська система України функціонувала в умовах пандемії COVID-19, повномасштабної війни, інфляційного тиску та високих макроекономічних ризиків [24; 26]. Попри складні умови, банківський сектор зберіг достатній рівень ліквідності, капіталізації та операційної стійкості.

Починаючи з 2022 року, діяльність банківської системи відбувається в умовах воєнного стану та різкого зростання системних ризиків [38]. Водночас оперативні дії Національного банку України дали змогу уникнути масштабної фінансової кризи, стабілізувати валютний ринок та підтримати ліквідність банківського сектору. У наступні роки банки поступово адаптувалися до нових умов функціонування, що супроводжувалося відновленням кредитування, зростанням депозитної бази та покращенням фінансових результатів.

У 2024–2025 роках банківська система продовжила демонструвати високий рівень операційної стійкості. За оцінками НБУ, ліквідність банків залишалася значною, а нормативи короткострокової ліквідності суттєво перевищували мінімально встановлені вимоги. Одночасно банки активно нарощували кредитний портфель та інвестували у розвиток цифрової інфраструктури.

Для оцінки сучасного стану банківської системи України доцільно проаналізувати основні фінансові показники сектору у 2021–2025 роках (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка основних показників банківської системи України у 2021–2025 роках

Показник	Роки					Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	2024	2025				
						2025/ 2021	2025/ 2024	2025/ 2021	2025/ 2024
Активи банків, млрд. грн.	2359	2744	3366	3915	4287	1928	372	81,7	9,5
Кредитний портфель, млрд. грн.	1064	1033	1132	1328	1515	451	187	42,4	14,1
Кошти клієнтів, млрд. грн.	1798	2350	2765	3248	3615	1817	367	101,1	11,3
Чистий прибуток банків, млрд. грн.	77,5	24,7	86,5	159,9	168	90,5	8,1	116,8	5,1
Частка NPL, %	30	38	37,4	30,3	27,1	-2,9	-3,2	-9,7	-10,6

Дані таблиці 2.1 дають змогу зробити висновок про суттєве зростання масштабів банківського сектору у 2021–2025 роках [23; 24; 25]. Активи банківської системи зросли на 81,7%, що було зумовлено збільшенням вкладень у ОВДП, приростом депозитної бази та поступовим відновленням кредитування. Обсяг коштів клієнтів за досліджуваний період зріс більш ніж удвічі, що підтверджує про збереження довіри населення та бізнесу до банківської системи навіть в умовах воєнного стану. Після скорочення кредитування у 2022 році банки поступово відновили фінансування економіки, а кредитний портфель у 2025 році перевищив рівень 2021 року на 42,4%. Водночас прибутковість банківського сектору залишалася нестабільною. У 2022 році чистий прибуток різко скоротився через формування резервів під кредитні ризики, однак уже у 2023–2025 роках фінансові результати суттєво покращилися завдяки високим процентним доходам від ОВДП та депозитних сертифікатів НБУ.

Динаміку фінансових результатів банківської системи України у 2021–2025 роках наведено на рис. 2.1.

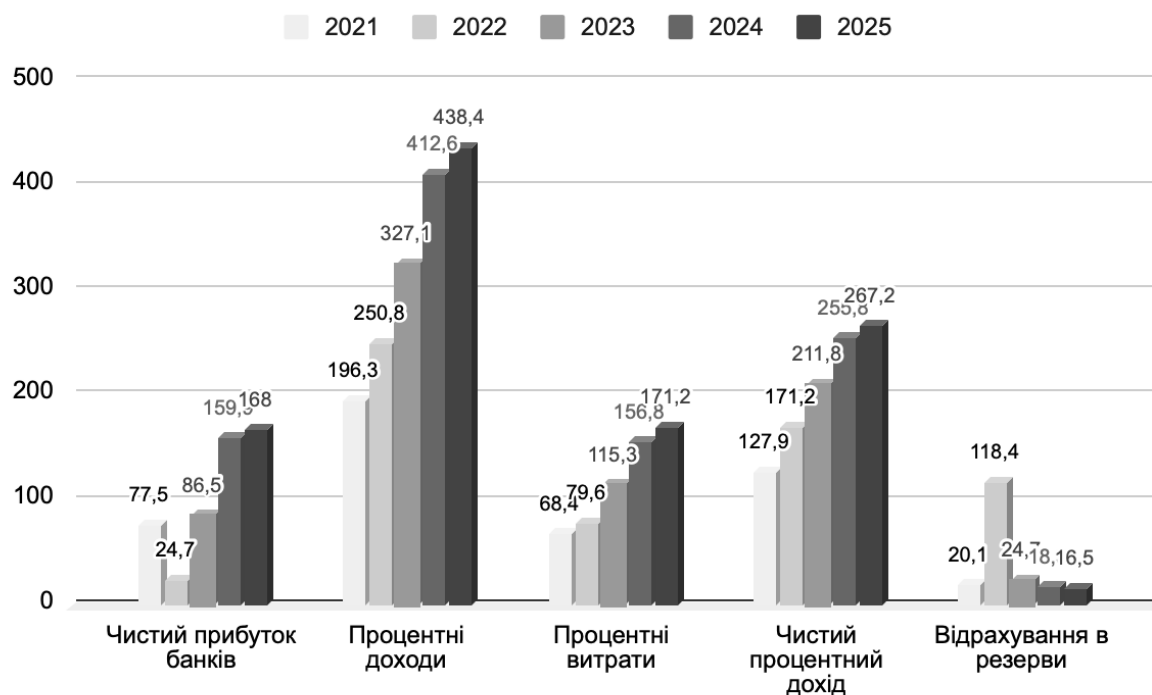

Рис. 2.1 Динаміка фінансових результатів банківської системи України у 2021–2025 роках, у млрд.грн.

Дані рисунку характеризують суттєві зміни фінансових результатів банківської системи України упродовж 2021–2025 років [26]. У 2022 році чистий прибуток банків різко скоротився до 24,7 млрд. грн., що було пов'язано насамперед із формуванням значних резервів під кредитні ризики в умовах повномасштабної війни. Обсяг відрахувань у резерви у 2022 році зріс майже у шість разів порівняно з 2021 роком та досяг 118,4 млрд. грн.

Починаючи з 2023 року фінансові результати банківського сектору суттєво покращилися. Уже у 2024 році чистий прибуток банків перевищив 159 млрд. грн., а у 2025 році досяг близько 168 млрд. грн., що на 90,5 млрд. грн. або 116,8% більше порівняно з 2021 роком. Одним із ключових чинників зростання прибутковості стало збільшення процентних доходів банків. Значна частина доходів формувалася за рахунок вкладень банків в ОВДП та депозитні сертифікати НБУ, що забезпечували високий рівень дохідності в умовах жорсткої монетарної політики.

Одночасно спостерігалось поступове зниження витрат на резервування, що було наслідком покращення якості кредитного портфеля та зменшення кредитних ризиків. Це стало одним із ключових факторів відновлення прибутковості банківської системи у післякризовий період.

Для комплексної оцінки ефективності та фінансової стійкості банківської системи доцільно проаналізувати показники рентабельності активів, капіталу та достатності регулятивного капіталу. Дані таблиці 2.2 засвідчують, що протягом досліджуваного періоду показники ефективності та капіталізації банківської системи України зазнавали суттєвих змін під впливом воєнних та макроекономічних факторів [27].

Таблиця 2.2

Динаміка показників ефективності та капіталізації банківської системи України
у 2021–2025 рр., у %

Рік	ROA	ROE	Норматив достатності регулятивного капіталу (H2)
2021	3,1	35,2	21,7
2022	0,9	8,6	20,3
2023	4,7	56,2	21,8
2024	5,2	48,4	22,4
2025	5	44,1	22,1

Аналіз показників підтверджує, що у 2022 році рентабельність банківського сектору суттєво знизилася внаслідок формування значних резервів під кредитні ризики. Водночас уже з 2023 року спостерігалось швидке відновлення ефективності діяльності банків, що проявилось у зростанні показників ROA та ROE.

Норматив достатності регулятивного капіталу (H2) упродовж усього періоду перевищував мінімально встановлену вимогу НБУ, що підтверджує високий рівень капіталізації банківської системи [29].

Важливим показником фінансової стійкості банківської системи є частка непрацюючих кредитів (NPL), яка характеризує якість кредитного портфеля та

рівень кредитного ризику в банківському секторі. Зміна цього показника відображає здатність банків адаптуватися до економічних викликів і забезпечувати належний рівень управління кредитними ризиками. Динаміку частки непрацюючих кредитів у банківській системі України у 2021–2025 роках наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка частки непрацюючих кредитів (NPL) у банківській системі України
у 2021–2025 роках

Показник	2021	2022	2023	2024	2025	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
						2025/2021	2025/2024	2025/2021	2025/2024
Частка NPL у кредитному портфелі, %	30	38	37,4	30,3	27,1	-2,9	-3,2	-9,7	-10,6
Обсяг NPL, млрд. грн.	432	523	498	441	411	-21	-30	-4,9	-6,8
Загальний кредитний портфель, млрд. грн.	1440	1376	1331	1455	1517	+77	+62	+5,3	+4,3
Покриття NPL резервами, %	98,2	102,4	96,8	93,5	91,7	-6,5	-1,8	-6,6	-1,9

Після зростання показника у 2022 році до 38% через наслідки війни та погіршення платоспроможності позичальників, у наступні роки спостерігалось поступове скорочення проблемної заборгованості. У 2025 році частка NPL знизилася до 27,1%, що демонструє покращення якості кредитного портфеля та адаптацію банків до нових економічних умов.

Проблема непрацюючих кредитів залишалася одним із ключових ризиків банківської системи України. Найвищий рівень NPL спостерігався у 2022 році після початку повномасштабної війни, коли частка проблемної заборгованості зросла до 38%.

Починаючи з 2023 року банки активізували роботу зі списання та реструктуризації проблемних кредитів, унаслідок чого частка NPL у 2025 році

скоротилася до 27,1%. Водночас рівень покриття проблемних кредитів резервами перевищував 90%, що відображало високий рівень захищеності банків від кредитних ризиків.

Водночас за даними «Огляду банківського сектору» НБУ за лютий 2026 року, у IV кварталі 2025 року частка NPL скоротилася ще суттєвіше — до 13,9%, що стало найнижчим показником за останні понад 15 років. Таке різке покращення було пов'язане насамперед із масштабним списанням старих проблемних кредитів державними банками, сформованих ще у 2015–2017 роках під час кризи банківського сектору.

Крім списання старих проблемних активів, важливими чинниками зниження рівня NPL стали активне нарощування нових кредитів високої якості та поступове відновлення платоспроможності позичальників. Особливо позитивна динаміка спостерігалася у корпоративному сегменті, де частка проблемних кредитів скоротилася на 15,5 %, тоді як у кредитах фізичним особам — на 2 %. Така тенденція характеризує поступову адаптацію банківської системи до умов воєнної економіки та покращення якості нових кредитних портфелів.

Важливим показником стійкості банківської системи залишався високий рівень покриття NPL резервами. Упродовж усього періоду цей показник перевищував 90%, що свідчить про достатній запас фінансової міцності банків для покриття потенційних збитків за проблемними активами. Це дозволяло зменшити ризики втрати капіталу та підтримувати стабільність банківського сектору навіть в умовах підвищеної економічної невизначеності.

Для оцінки рівня фінансової стійкості банківської системи доцільно проаналізувати динаміку нормативів ліквідності. Упродовж досліджуваного періоду банки підтримували значний запас ліквідних коштів, що забезпечувало стабільність функціонування сектору навіть в умовах воєнного стану [13]. Динаміку нормативів ліквідності банківської системи України у 2021–2025 роках наведено на рис. 2.2.

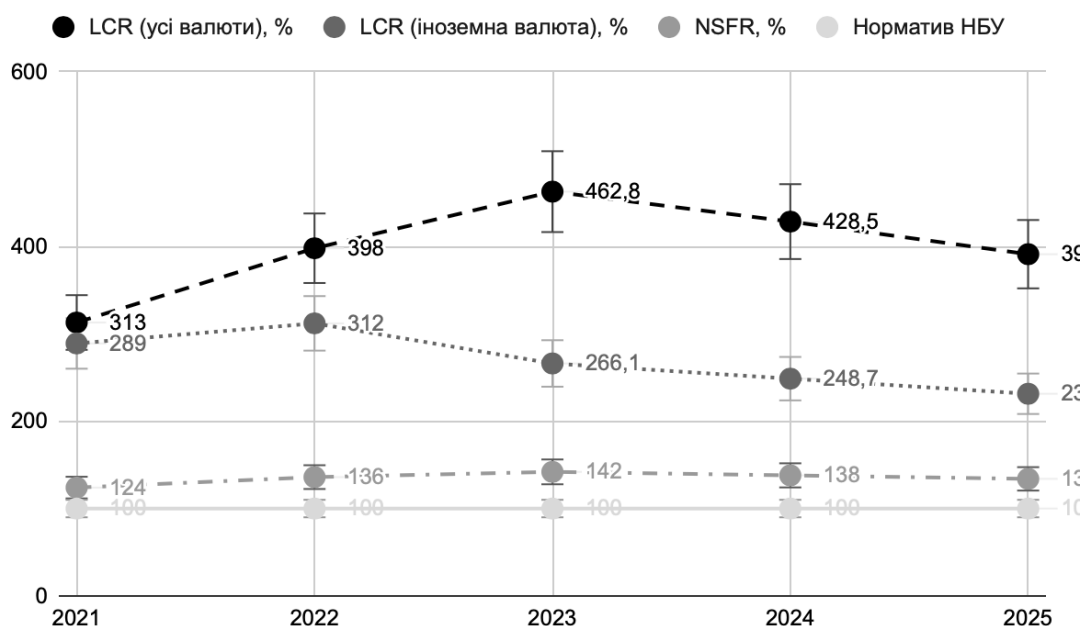

Рис. 2.2 Динаміка нормативів ліквідності банківської системи України у 2021–2025 роках

Дані рисунка 2.2 свідчать про високий рівень ліквідності банківської системи України упродовж 2021–2025 років. Значення нормативів LCR та NSFR суттєво перевищували мінімально встановлені вимоги НБУ, що підтверджує здатність банків своєчасно виконувати свої зобов'язання навіть в умовах воєнного стану. Найвищі показники ліквідності спостерігалися у 2023 році, що було пов'язано зі значним приростом депозитної бази та високими обсягами вкладень у депозитні сертифікати НБУ.

У досліджуваному періоді банківська система характеризувалася високим рівнем концентрації активів у державних банках. Саме державні банки забезпечували основну частину кредитування економіки, брали участь у реалізації державних програм підтримки бізнесу та населення, а також виступали ключовими покупцями державних цінних паперів.

Для порівняльного аналізу було обрано найбільші банки України, що представляють державний і приватний сектори: АТ КБ «ПриватБанк», АТ «Ощадбанк», АТ «Укресімбанк», АТ «Райффайзен Банк», АТ «ПУМБ» та АТ «Універсал Банк». Порівняння здійснюється за ключовими фінансовими

показниками — обсягом активів, капіталу, чистого прибутку та депозитів фізичних осіб, що дозволяє оцінити масштаби діяльності банків, їх фінансову стійкість і позиції на ринку.

У табл. 2.4 наведено порівняльну характеристику провідних банків України за зазначеними показниками, що дає змогу визначити їх роль у банківській системі України [1; 2; 3; 4; 5].

Таблиця 2.4

Порівняльна характеристика провідних банків України за ключовими показниками, (станом на 01.01.2026 р., за результатами 2025 р.), млрд. грн.

Банк	Активи	Капітал	Чистий прибуток	Депозити фіз. осіб
АТ КБ «ПриватБанк»	896,23	100,28	70,33	731,57
АТ «Ощадбанк»	514,64	44,62	16,63	228,95
АТ «Укрексімбанк»	309,64	13,38	8,87	39,28
АТ «Райффайзен Банк»	250,22	30,43	10,74	174,08
АТ «ПУМБ»	231,03	31,61	8,05	166,32
АТ «Універсал Банк»	213,29	17,75	10,33	191,20

Аналіз даних таблиці 2.4 вказує про домінуюче положення АТ КБ «ПриватБанк» у банківському секторі України. Зокрема, банк має найбільший обсяг активів серед досліджуваних установ, що підтверджує його статус системно важливого банку. Крім того, ПриватБанк займає провідні позиції за обсягом депозитів фізичних осіб, що означає про високий рівень довіри населення [5]. Це є важливим фактором забезпечення його фінансової стабільності та можливості активного кредитування економіки.

Порівняно з іншими банками, ПриватБанк також демонструє високий рівень прибутковості, що вказує на ефективність його діяльності навіть в умовах економічної нестабільності та воєнного стану. Водночас інші банки, зокрема Ощадбанк та Укрексімбанк, виконують важливі функції у державному секторі, тоді як приватні банки, такі як Райффайзен Банк, ПУМБ та Універсал

Банк, сприяють розвитку конкуренції та впровадженню інновацій у банківській системі. Таким чином, проведений аналіз підтверджує провідну роль АТ КБ «ПриватБанк» у банківській системі України та його значний вплив на розвиток фінансового сектору.

З метою більш детального дослідження діяльності АТ КБ «ПриватБанк» доцільно перейти від порівняльного аналізу банків до аналізу динаміки основних показників самого банку. Такий підхід дозволяє оцінити зміни у масштабах діяльності, фінансовій стійкості та ефективності функціонування банку в різні періоди.

АТ КБ «ПриватБанк» є найбільшим банком України за обсягом активів та кількістю клієнтів, а також належить до системно важливих банків держави. Масштаби його діяльності значною мірою відображають загальні тенденції розвитку банківського сектору, тому дослідження динаміки основних фінансових показників банку дає змогу оцінити особливості його функціонування в умовах воєнного стану та трансформації економічного середовища [5; 26].

Для загальної характеристики діяльності АТ КБ «ПриватБанк» доцільно розглянути динаміку його основних фінансових показників у 2021–2025 роках. Це дозволяє оцінити зміни масштабів діяльності банку в умовах воєнного стану та трансформації економічного середовища. Відповідні показники наведено на рис. 2.3.

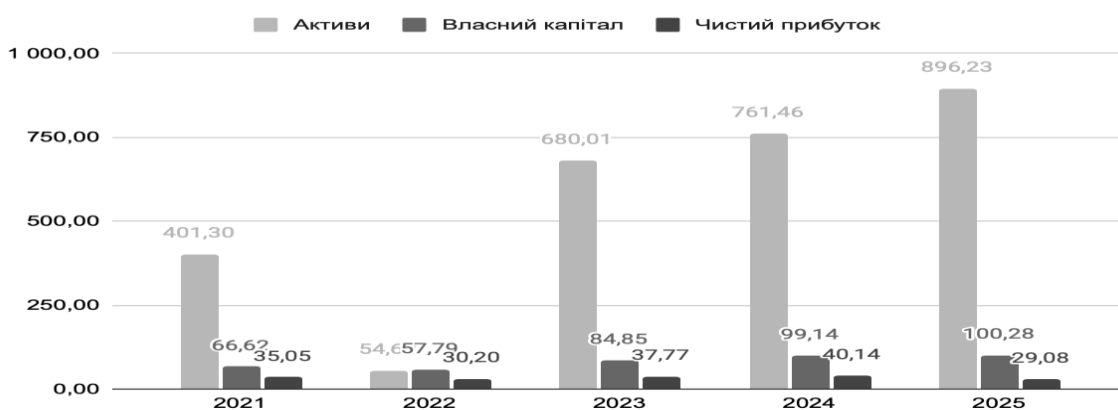

Рис. 2.3 Динаміка основних показників АТ КБ «ПриватБанк»
у 2021–2025 рр., млрд. грн.

Аналіз динаміки основних фінансових показників АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках показує тенденцію до зростання обсягів його діяльності та зміцнення позицій на банківському ринку України. Найбільше зростання активів спостерігалось у 2022–2023 роках, що було пов’язано зі збільшенням вкладень у державні цінні папери та нарощуванням ліквідних активів в умовах воєнного стану.

Водночас динаміка власного капіталу та чистого прибутку була менш стабільною. Після скорочення прибутковості у 2022 році банк поступово відновив фінансові результати, однак у 2025 році чистий прибуток знизився під впливом зростання податкового навантаження та витрат. Незважаючи на це, ПриватБанк зберіг високий рівень капіталізації та фінансової стійкості, що підтверджує його ключову роль у банківському секторі України.

Для оцінки фінансових результатів АТ КБ “ПриватБанк” доцільно проаналізувати основні показники його діяльності з використанням фінансової звітності за 2021–2025 роки і занесемо її у таблицю 2.5.

Таблиця 2.5

Основні показники діяльності АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 рр., млн. грн.

Показник	Станом на кінець звітного					Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	2024	2025	2025/ 2024	2025/ 2021	2025/ 2024	2025/ 2021
Процентні доходи	35854	43686	66238	77594	91214	+13620	+55360	+17,6	+154,4
Процентні витрати	6537	3768	6616	10706	11287	+581	+4750	+5,4	+72,7
Прибуток до оподаткування	35067	34672	72766	81004	87967	+6963	+52900	+8,6	+150,9
Податок на прибуток	17	4474	35001	40863	58885	+18022	+58868	+44,1	+346282,4
Чистий прибуток	35050	30198	37765	40141	29083	-11058	-5967	-27,5	-17,0

Дані табл. 2.5 вказують на суттєву трансформацію фінансових результатів АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках під впливом воєнного

стану, змін монетарної політики НБУ та коливань вартості ресурсної бази. Упродовж досліджуваного періоду банк демонстрував стійке зростання процентних доходів, що було зумовлено підвищенням процентних ставок та збільшенням обсягів дохідних активів, насамперед вкладень у державні цінні папери.

Водночас у 2023–2024 роках спостерігається суттєве зростання процентних витрат, що було пов'язано з подорожчанням залучених ресурсів та підвищенням ставок за депозитами. Незважаючи на це, прибуток до оподаткування упродовж більшості досліджуваного періоду зростає, що відображає тенденцію відновлення ефективності діяльності банку після кризового 2022 року.

Особливо суттєвий вплив на фінансові результати банку мало зростання податкового навантаження у 2023–2025 роках, унаслідок чого у 2025 році чистий прибуток банку скоротився, незважаючи на подальше зростання прибутку до оподаткування. Загалом результати аналізу підтверджують високий рівень фінансової стійкості та адаптивності АТ КБ «ПриватБанк» в умовах нестабільного економічного середовища

Отже, проведений аналіз показує, що у 2021–2025 роках банківська система України зберегла високий рівень фінансової стійкості та адаптивності попри складні макроекономічні умови та наслідки повномасштабної війни. Банківський сектор характеризувався зростанням активів, депозитної бази та поступовим відновленням кредитування, а нормативи ліквідності й достатності капіталу суттєво перевищували встановлені вимоги НБУ.

Водночас АТ КБ «ПриватБанк» підтвердив статус системно важливого банку та лідера банківського сектору України за обсягом активів, депозитів фізичних осіб і фінансовими результатами. Проведений аналіз показав, що банк зберіг високий рівень капіталізації, ліквідності та прибутковості навіть в умовах підвищених ризиків, що створює основу для подальшого дослідження його активних операцій у наступному підрозділі.

2.2 Аналіз активних операцій банківської системи України на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»

У 2021–2025 роках структура активів банківської системи України зазнала суттєвих змін під впливом воєнного стану, підвищення ризиків кредитування та посилення ролі державних цінних паперів у банківських активах. Банки були змушені підтримувати високий рівень ліквідності та переорієнтовувати активні операції на менш ризикові інструменти [24; 25]. Для більш детального дослідження зазначених тенденцій доцільно проаналізувати діяльність системно важливого банку – АТ КБ «ПриватБанк».

Активи – це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому [10].

Аналіз активів АТ КБ «ПриватБанк» у даному дослідженні здійснюється на основі даних «Звіту про фінансовий стан» банку за 2021–2025 роки. Для забезпечення коректності порівняння показників використано дані станом на кінець кожного звітного періоду (додатки А – Д).

Для оцінки особливостей розміщення ресурсів банку доцільно проаналізувати структуру його активів. Найбільшу частку в активах АТ КБ «ПриватБанк» займають інвестиційні цінні папери, кредитні операції та міжбанківські активи, які визначають основні напрями активної діяльності банку [5]. Структуру активів АТ КБ «ПриватБанк» у 2022–2025 роках наведено на рис. 2.4.

Згідно з фінансовою звітністю, протягом 2022–2025 років активи банку демонструють стійку тенденцію до зростання. Так, станом на 31.12.2022 їх обсяг становив 540596 млн.грн., у 2023 році — 680008 млн. грн., у 2024 році — 761462 млн.грн., а у 2025 році досяг 896234 млн.грн.

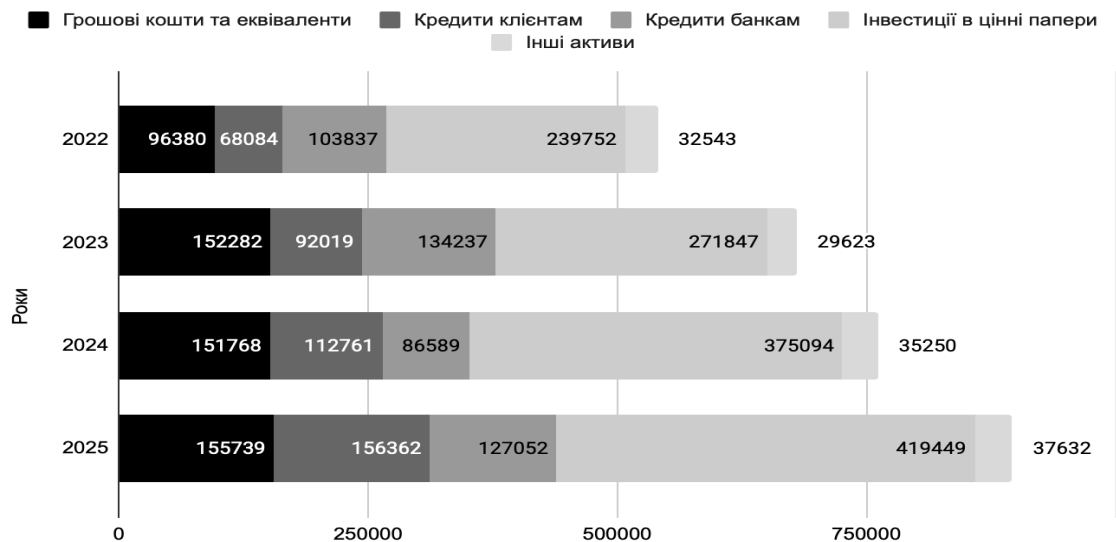

Рис. 2.4 Структура активів АТ КБ «ПриватБанк» у 2022–2025 рр, млн.грн.

Зростання активів у досліджуваному періоді зумовлено насамперед розширенням інвестиційної діяльності банку та збільшенням обсягів кредитування. При цьому важливо проаналізувати структуру активів, що дозволяє оцінити зміну стратегічних пріоритетів банку.

Важливе місце у структурі активів АТ КБ «ПриватБанк» займають інвестиції в цінні папери, які є одним із ключових напрямів розміщення фінансових ресурсів банку [9]. Дослідження динаміки інвестиційного портфеля дозволяє оцінити зміни в інвестиційній політиці банку та визначити роль цінних паперів у формуванні його активів. Показники інвестиційного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Інвестиційний портфель АТ КБ «ПриватБанк» за 2021–2025 роки, млн. грн.

Станом на кінець звітного року						Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
Показник	2021	2022	2023	2024	2025	2025/ 2024	2025/ 2021	2025/ 2024	2025/ 2021
Інвестиційні цінні папери	193280	239752	271847	375094	419449	+44355	+226169	+11,8%	+117,0%
Інвестиційна нерухомість	2500	2155	2340	2005	2005	0	-495	0	-19,8 %

У структурі активів найбільшу частку займають інвестиції в цінні папери, які у 2025 році становили 419449 млн.грн., порівняно з 239752 млн. грн. у 2022 році. Таке суттєве зростання свідчить про переорієнтацію банку на низькоризикові інструменти, зокрема облігації внутрішньої державної позики, що є характерним для банківської системи України в умовах воєнного стану.

Другим за значенням елементом активів є кредити та аванси клієнтам. У 2023–2025 роках спостерігалось поступове відновлення кредитування клієнтів, що було пов'язано з адаптацією банку до умов воєнної економіки та частковим відновленням ділової активності [5; 21]. У табл. 2.7 подано динаміку змін кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за 2021–2025 роки.

Таблиця 2.7

Кредитний портфель АТ КБ «ПриватБанк» за 2021–2025 роки, млн. грн.

Станом на кінець звітнього року						Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
Показник	2021	2022	2023	2024	2025	2025/ 2024	2025/ 2021	2025/ 2024	2025/ 2021
Кредити та аванси банкам	26243	103837	134237	86589	127052	+40463	+100809	+46,73%	+384,14%
Кредити та аванси клієнтам	68218	68084	92019	112761	156362	+43601	+88144	+38,67%	+129,21%

Дані таблиці 2.7 демонструють суттєві зміни структури кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках. Найбільші коливання спостерігалися за статтею «Кредити та аванси банкам», обсяг якої у 2022 році зріс майже у 4 рази, що було зумовлено підвищенням потреби банківського сектору в ліквідності та перерозподілом фінансових ресурсів в умовах воєнного стану.

Водночас кредити та аванси клієнтам у 2021–2022 роках залишалися майже незмінними, що пояснюється зниженням кредитної активності банку через високий рівень ризиків та загальну економічну невизначеність [21].

Починаючи з 2023 року спостерігалось поступове відновлення кредитування клієнтів, внаслідок чого у 2025 році обсяг кредитів клієнтам перевищив рівень 2021 року на 129,2%. Загалом динаміка кредитного портфеля підтверджує поступове відновлення кредитної активності банку, його адаптацію до умов воєнного стану та ефективне управління структурою активів.

Для оцінки ліквідної позиції банку доцільно розглянути динаміку грошових коштів та їх еквівалентів, наведену в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Динаміка грошових коштів та їх еквівалентів АТ КБ «ПриватБанк»

у 2021–2025 рр., млн. грн.

Станом на кінець звітного року					Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
2021	2022	2023	2024	2025	2025/ 2024	2025/ 2021	2025/ 2024	2025/ 2021
52835	94191	152282	151768	155739	+3971	+102904	+2,62	+194,76

У 2021–2025 роках обсяг грошових коштів та їх еквівалентів АТ КБ «ПриватБанк» зріс майже у 3 рази, що демонструє підтримання банком високого рівня ліквідності в умовах воєнного стану та макроекономічної нестабільності. Найбільший приріст спостерігався у 2022–2023 роках, що було пов'язано зі збільшенням залишків на кореспондентських рахунках, накопиченням ліквідних активів та обережною політикою управління ризиками.

У 2024–2025 роках темпи зростання уповільнилися, що вказує часткове перенаправлення ресурсів у більш дохідні активи, насамперед кредитний та інвестиційний портфелі. Загалом динаміка показника підтверджує здатність банку підтримувати високий рівень платоспроможності та фінансової стійкості навіть в умовах підвищених ризиків.

У процесі аналізу структури активів АТ КБ «ПриватБанк» доцільно окремо розглянути динаміку поточних податкових активів, оскільки вони

відображають особливості податкових розрахунків банку та змінюються під впливом податкової політики держави [28]. Особливого значення цей показник набув в умовах реформування системи оподаткування банківського сектору та посилення фіскального навантаження на банки. Динаміку поточних податкових активів АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках наведено на рис. 2.5.

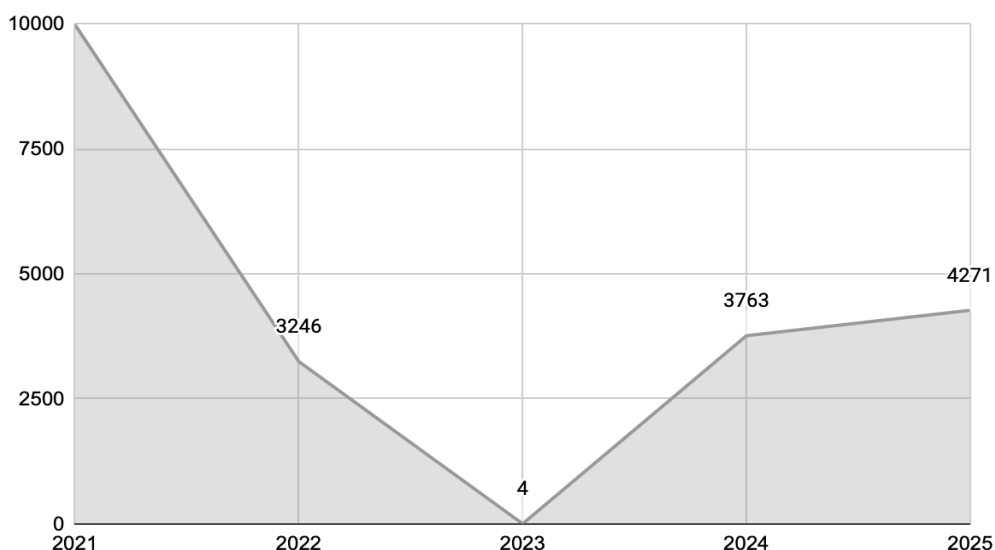

Рис.2.5 Поточні податкові активи АТ КБ «ПриватБанк»
у 2021–2025 рр., млн. грн.

Як видно з рис. 2.5, у 2021 році обсяг поточних податкових активів досяг максимального значення та становив 9978 млн грн. У 2022 році показник зменшився на 6732 млн грн, або на 67,5%, а у 2023 році скоротився до 4 млн грн. Така динаміка була зумовлена змінами податкового законодавства та переглядом підходів до оподаткування банківських установ. У 2024–2025 роках спостерігалось часткове відновлення показника, проте його значення залишалося значно нижчим порівняно з рівнем 2021 року. Загалом за період 2021–2025 років обсяг поточних податкових активів зменшився на 5707 млн грн, або на 57,2%, що відображає суттєві зміни у податковому середовищі функціонування банківського сектору України.

Поряд із основними складовими активів банку певну роль у формуванні його майнового потенціалу відіграють інші статті активів, до яких належать

основні засоби, нематеріальні активи, інші фінансові активи та інші активи. Аналіз їх динаміки дозволяє більш повно оцінити зміни у структурі активів АТ КБ «ПриватБанк». Показники інших статей активів банку у 2021–2025 роках наведено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Інші статті активів АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках, млн. грн.

Станом на кінець звітного року						Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
Показник	2021	2022	2023	2024	2025	2025/ 2024	2025/ 2021	2025/ 2024	2025/ 2021
Основні засоби та нематеріальні активи (без гудвілу)	7362	6617	6690	7178	7783	+605	+421	+8,4	+5,7
Інші фінансові активи	2644	6498	9493	9932	10040	+108	+7396	+1,1	+279,7
Інші активи	9713	9189	9094	9513	10398	+885	+685	+9,3	+7,1
Активи, утримувані для продажу	7	64	20	1008	321	-687	+314	-68,2	+4485,7

Аналіз даних таблиці демонструє, що інші статті активів банку не мають визначального впливу на загальну структуру активів, проте характеризуються різноспрямованою динамікою. Зокрема, основні засоби та нематеріальні активи демонструють відносно стабільну динаміку з незначними коливаннями та загальним зростанням на 5,7% за досліджуваний період.

Інші фінансові активи показують найбільш суттєве зростання — на 279,7% у 2021–2025 роках, що є результатом про розширення фінансових операцій банку поза основними напрямками діяльності.

Інші активи характеризуються незначними коливаннями та помірним зростанням (+7,1%), що підтверджує їх допоміжний характер у структурі активів. Активи, утримувані для продажу, мають нестабільну динаміку з

різкими коливаннями, що пояснюється епізодичним характером операцій з такими активами.

Аналіз структури активів АТ КБ «ПриватБанк» підтверджує суттєві зміни у пріоритетах діяльності банку впродовж 2021–2025 років. Найбільшу частку в активах стабільно займають інвестиційні цінні папери, однак їх частка зменшилася з 55,39% у 2021 році до 46,79% у 2025 році, що свідчить про поступову диверсифікацію активів. Для більш повної оцінки активних операцій АТ КБ «ПриватБанк» доцільно проаналізувати структуру його активів, що дозволяє визначити пріоритетні напрями розміщення ресурсів банку та оцінити зміни в його активній політиці. Динаміку структури активів банку у 2021–2025 роках наведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Динаміка структури активів АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках, %

Показник	2021	2022	2023	2024	2025	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
						2025/ 2021	2025/ 2024	2025/ 2021	2025/ 2024
Грошові кошти та їх еквіваленти	13,17	17,42	22,39	19,93	17,38	+4,21	-2,55	+32,0	-12,8
Кредити та аванси банкам	6,54	19,21	19,74	11,37	14,18	+7,64	+2,81	+116,8	+24,7
Кредити та аванси клієнтам	17	12,59	13,53	14,81	17,44	+0,44	+2,63	+2,6	+17,8
Інвестиційні цінні папери	55,39	44,35	39,98	49,27	46,79	-8,6	-2,48	-15,5	-5,0
Поточні податкові активи	2,49	0,6	0	0,49	0,48	-2,01	-0,01	-80,7	-2,0
Інвестиції в дочірні та асоційовані компанії	0,01	0,01	0,01	0	0	-0,01	0	-100,0	0,0
Інвестиційна нерухомість	0,5	0,4	0,34	0,26	0,22	-0,28	-0,04	-56,0	-15,4
Основні засоби та НМА	1,83	1,22	0,98	0,94	0,87	-0,96	-0,07	-52,5	-7,4
Інші фінансові активи	0,66	1,2	1,4	1,3	1,12	+0,46	-0,18	+69,7	-13,8
Інші активи	2,42	1,7	1,34	1,25	1,16	-1,26	-0,09	-52,1	-7,2
Активи, утримувані для продажу	0	0,01	0	0,13	0,04	+0,04	-0,09	0,0	-69,2
Всього активів	100	100	100	100	100	0	0	0	0

Частка грошових коштів та їх еквівалентів значно зросла у 2022–2023 роках (до 22,39%), що було зумовлено необхідністю підтримання високої ліквідності в умовах воєнного стану. У 2024–2025 роках цей показник дещо знизився через часткове перенаправлення ресурсів у більш дохідні активи.

Частка кредитів клієнтам після зниження у 2022 році (12,59%) поступово зростає і у 2025 році досягає 17,44%, що характеризує відновлення кредитної активності банку. Водночас частка міжбанківських кредитів має нестабільну динаміку, що пов'язано з коливаннями на фінансовому ринку [21].

Структура активів ПриватБанку у 2021–2025 роках характеризувалася домінуванням інвестиційних цінних паперів та поступовим відновленням частки кредитного портфеля, що підтверджує адаптацію банку до умов воєнної економіки та його орієнтацію на поступове розширення кредитної діяльності [5; 24].

Отже, аналіз активних операцій АТ КБ «ПриватБанк» свідчить про суттєве зростання обсягів активів та зміну їх структури у 2021–2025 роках. Найбільшу частку активів формували інвестиційні цінні папери, що було пов'язано з переорієнтацією банку на низькоризикові активи в умовах воєнного стану. Водночас у 2023–2025 роках спостерігалось поступове відновлення кредитної активності та зростання частки кредитів клієнтам, що відображає адаптацію банку до нових економічних умов. Загалом ПриватБанк зберіг високий рівень ліквідності та фінансової стійкості, що підтверджує ефективність управління його активними операціями.

2.3 Дослідження пасивних операцій банківської системи України на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»

Упродовж 2021–2025 років ресурсна база банківської системи України формувалася переважно за рахунок коштів клієнтів [24; 25]. В умовах воєнного

стану спостерігалось зростання депозитів населення та бізнесу, що забезпечувало банкам достатній рівень ліквідності. Для оцінки особливостей формування пасивів банків доцільно дослідити структуру ресурсної бази АТ КБ «ПриватБанк» як найбільшого державного банку України.

Пасиви – це сукупність усіх зобов'язань компанії. У пасивах відображені джерела формування активів [7]. Вони діляться на зобов'язання і власний капітал. Пасивні операції банку є основою формування ресурсної бази, необхідної для здійснення активних операцій. Від їх структури та динаміки залежить ліквідність, фінансова стійкість та можливості банку щодо кредитування економіки [22]. Далі у таблиці 2.11 подано структуру пасивів АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках, що дозволяє оцінити динаміку та склад джерел формування ресурсної бази банку.

Таблиця 2.11

Структура пасивів АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках, млн.грн.

Показник	2021	2022	2023	2024	2025	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
						2025/ 2021	2025/ 2024	2025/ 2021	2025/ 2024
Зобов’язання									
Кошти клієнтів	325303	471970	555525	621599	731571	+406268	+109972	+124,9	+17,7
Кошти банків	3	3	–	–	–	–	–	–	–
Інші залучені кошти	–	128	2630	6199	8449	–	+2250	–	+36,3
Податкові зобов’язання	159	1100	25790	21553	42133	+41974	+20580	+26398,7	+95,5
Інші фінансові зобов’язання	3770	2634	3038	4072	6805	+3035	+2733	+80,5	+67,1
Інші зобов’язання	5406	5800	5438	6013	882	-4524	-5131	-83,7	-85,3
Усього зобов’язань	334681	482807	595162	662317	795950	+461269	+133633	+137,8	+20,2
Власний капітал									
Статутний капітал	206060	206060	206060	206060	206060	0	0	0,0	0,0
Резерви та інші фонди	9696	11449	12959	14847	16853	+7157	+2006	+73,8	+13,5
Нерозподілений прибуток (дефіцит)	-157247	-156749	-144629	-136518	-141536	+15711	-5018	-10,0	+3,7
Усього власного капіталу	66615	57789	84846	99144	100283	+33668	+1139	+50,5	+1,1
Пасиви всього	401296	540596	680008	761461	896233	+494937	+134772	+123,3	+17,7

Аналіз даних таблиці показує, що основним джерелом формування ресурсної бази банку залишаються кошти клієнтів. За досліджуваний період їх обсяг зріс на 406268 млн грн, або на 124,9%, що відображає зміцнення депозитної бази та збереження високого рівня довіри з боку населення і суб'єктів господарювання.

Для більш наочного відображення структури джерел формування ресурсів банку доцільно розглянути склад пасивів станом на 2025 рік (рисуюнок 2.6).

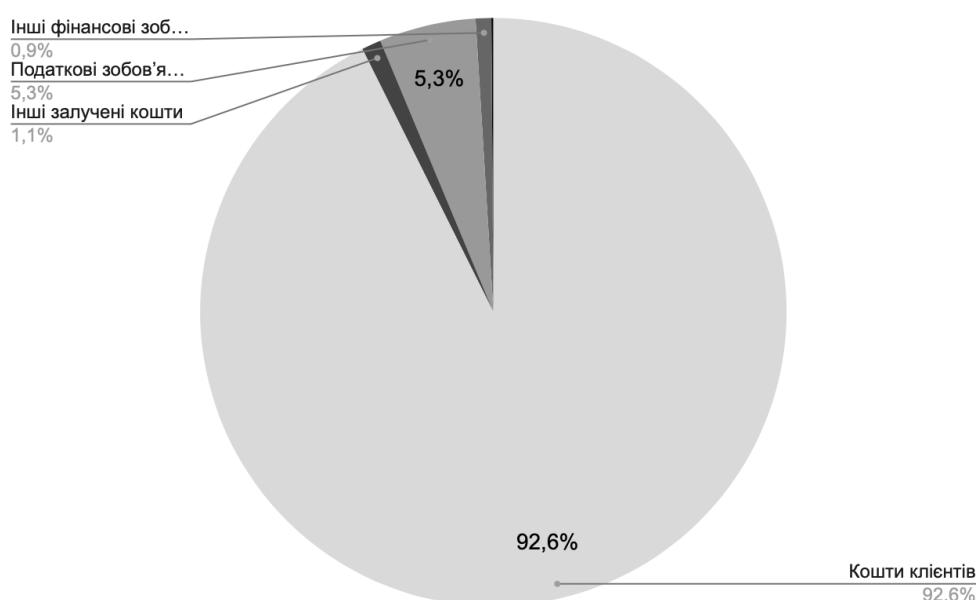

Рис. 2.6 Структура пасивів АТ КБ «ПриватБанк» у 2025 році, %

Як видно з рис. 2.6, домінуючу частку в структурі пасивів АТ КБ «ПриватБанк» займають кошти клієнтів — 92,6%. Частка інших складових зобов'язань є незначною, що підтверджує переважання депозитних ресурсів у формуванні ресурсної бази банку. Така структура пасивів є характерною для універсальних банків із розвиненим роздрібним бізнесом та свідчить про високий рівень довіри клієнтів до банку [17].

Для більш детального дослідження динаміки основного елемента пасивів — коштів клієнтів — доцільно проаналізувати їх зміну у 2021–2025 роках (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Кошти клієнтів АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках, млн грн

Станом на кінець звітного року	2021	2022	2023	2024	2025	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
						2025/ 2021	2025/ 2024	2025/ 2021	2025/ 2024
Кошти клієнтів	325303	471970	555525	621599	731571	+406268	+109972	+124,9	+17,7

У 2022 році обсяг коштів клієнтів зріс на 146667 млн. грн., або на 45,09%, що пов'язано з перерозподілом фінансових ресурсів населення в умовах початку повномасштабної війни та зростанням довіри до державних банків.

У 2023 році темпи зростання уповільнилися і становили 83555 млн. грн. (17,70%), що пояснюється стабілізацією банківського сектору. У 2024 році приріст склав 66074 млн. грн. (11,89%), що свідчить про поступове насичення депозитної бази.

Водночас у 2025 році знову спостерігається прискорення зростання — на 109972 млн. грн. (17,69%), що може бути пов'язано із підвищенням процентних ставок та активізацією залучення коштів банком. Загалом за 2021–2025 роки кошти клієнтів зросли на 406268 млн. грн. (124,92%), що підтверджує домінування депозитної моделі формування ресурсної бази АТ КБ «ПриватБанк».

Варто зазначити, що частка коштів клієнтів у загальному обсязі зобов'язань стабільно перевищує 90%, що характерно для банків із розвиненим роздрібним сегментом. Водночас така структура пасивів підвищує залежність банку від поведінки вкладників, що може створювати ризики ліквідності у випадку масового відтоку коштів [15; 35].

Інші складові зобов'язань, зокрема кошти банків та інші залучені ресурси, займають незначну частку. У 2021–2022 роках обсяг коштів банків був мінімальним, що свідчить про низьку залежність від міжбанківського кредитування [5]. У подальшому спостерігається поступове зростання інших

залучених коштів, однак їх частка залишається незначною порівняно з депозитами клієнтів.

Окрему групу становлять інші зобов'язання банку, до яких належать податкові зобов'язання, резерви та інші фінансові зобов'язання. Їх зростання у 2023–2025 роках пов'язане із підвищенням обсягів операцій та необхідністю формування резервів під ризики в умовах економічної нестабільності. Поряд із залученими коштами важливим джерелом формування ресурсної бази банку є власний капітал. Його динаміка характеризує рівень фінансової стійкості та здатність банку протистояти ризикам. Показники власного капіталу АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках наведено в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Власний капітал АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках, млн. грн.

Станом на кінець звітного року	2021	2022	2023	2024	2025	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
						2025/ 2021	2025/ 2024	2025/ 2021	2025/ 2024
Власний капітал	66615	57789	84846	99144	100283	+33668	+1139	+50,5	+1,1

У 2022 році спостерігалось його зниження на 8826 млн. грн., або на 13,25%, що було зумовлено впливом кризових явищ в економіці та зростанням витрат банку. У 2023 році відбулося суттєве зростання власного капіталу на 27057 млн. грн. (46,82%), що пояснюється отриманням значного прибутку та його реінвестуванням у діяльність банку. У 2024 році позитивна динаміка збереглася — приріст склав 14298 млн. грн. (16,85%), тоді як у 2025 році темпи зростання значно уповільнилися до 1139 млн. грн. (1,15%), що свідчить про стабілізацію капіталу.

Серед ключових елементів власного капіталу варто відзначити статтю “Накопичений дефіцит”, детально проаналізовано в таблиці 2.14

Таблиця 2.14

Накопичений дефіцит АТ КБ «ПриватБанк» у 2021–2025 роках, млн. грн.

Станом на кінець звітнього року	2021	2022	2023	2024	2025	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
						2025/ 2021	2025/ 2024	2025/ 2021	2025/ 2024
Накопичений дефіцит	-157247	-156749	-144629	-136518	-141536	+15711	-5018	-10,0	+3,7

Аналіз динаміки накопиченого дефіциту АТ КБ «ПриватБанк» демонструє його поступове скорочення у 2021–2024 роках. Так, у 2022 році дефіцит зменшився на 498 млн. грн. (0,32%), а у 2023 році — вже на 12120 млн. грн. (7,73%), що є результатом прибуткової діяльності банку. У 2024 році позитивна тенденція збереглася, і дефіцит скоротився ще на 8111 млн. грн. (5,61%), що відображає подальше відновлення фінансового стану банку. Водночас у 2025 році спостерігається незначне збільшення дефіциту на 5018 млн. грн. (3,67%), що може бути пов'язано зі змінами у структурі капіталу або впливом зовнішніх економічних факторів.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що у 2021–2025 роках банківська система України функціонувала в умовах значних економічних та воєнних викликів, проте зберегла фінансову стійкість, належний рівень капіталізації та ліквідності. Аналіз показав зростання активів банків, депозитної бази та поступове відновлення кредитування економіки. Водночас вагому роль у формуванні прибутків банків відігравали вкладення в ОВДП та депозитні сертифікати НБУ.

Дослідження підтвердило посилення ролі державних банків, високий рівень ліквідності банківського сектору та скорочення частки непрацюючих кредитів. Нормативи ліквідності та достатності капіталу протягом

досліджуваного періоду перевищували встановлені НБУ вимоги, що підтверджує адаптацію банківської системи до умов воєнної економіки.

Аналіз діяльності АТ КБ «ПриватБанк» показав, що банк зберіг провідні позиції за обсягом активів, депозитів населення та фінансовими результатами. У структурі його активів переважали інвестиційні цінні папери, водночас у 2023–2025 роках спостерігалось поступове відновлення кредитної активності. Основним джерелом формування ресурсної бази залишалися кошти клієнтів, а високий рівень капіталізації забезпечував фінансову стійкість банку.

Отже, банківська система України змогла забезпечити безперервне виконання своїх функцій навіть в умовах воєнного стану. Разом із тим актуальними залишаються проблеми недостатньої активності кредитування реального сектору економіки та високої концентрації активів у державних цінних паперах, що обумовлює необхідність подальшого вдосконалення банківської діяльності та визначення перспектив розвитку банківської системи України.

РОЗДІЛ 3

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

3.1. Основні проблеми функціонування банківської системи в умовах війни

Функціонування банківської системи України в умовах воєнного стану супроводжується суттєвими викликами, які впливають на її стабільність, ефективність та здатність виконувати ключові функції фінансового посередництва. Повномасштабна війна спричинила глибокі трансформації як у макроекономічному середовищі, так і у діяльності банківських установ.

Додатковим викликом для банківської системи стало забезпечення належного рівня ліквідності в умовах підвищеної невизначеності та зростання ризиків. На початку повномасштабного вторгнення банки зіткнулися зі значним попитом на готівкові кошти та необхідністю підтримання безперервності розрахунків. У таких умовах особливого значення набули механізми рефінансування банків з боку НБУ, які дали змогу оперативно забезпечувати фінансові установи необхідними ресурсами та запобігати виникненню кризових явищ на грошово-кредитному ринку.

В умовах воєнного стану важливого значення набули заходи Національного банку України, спрямовані на підтримання стабільності банківського сектору та безперебійного функціонування фінансового ринку. Для цього НБУ активно використовував інструменти рефінансування банків та операції з мобілізації коштів, що дозволяло регулювати рівень ліквідності банківської системи та підтримувати її фінансову стійкість. Динаміку обсягів операцій НБУ з підтримки банківського сектору України наведено на рис. 3.1.

Рис 3.1 Обсяг операцій НБУ з підтримки банківського сектору України, млрд. грн. [23]

Як видно з рис. 3.1, впродовж досліджуваного періоду спостерігається суттєве зростання обсягів операцій Національного банку України з підтримки банківського сектору. Особливо різке збільшення відбулося після початку повномасштабної війни у 2022 році, коли обсяги операцій з надання ліквідності банкам значно зросли.

Водночас простежується активне використання інструментів мобілізації коштів банків, що є наслідком посилення ролі НБУ у регулюванні грошово-кредитного ринку та стримуванні інфляційних процесів. Коливання показників у наступні періоди відображають процес адаптації банківської системи до нових умов функціонування.

Таким чином, зростання обсягів операцій НБУ підтверджує наявність підвищених ризиків у банківській системі в умовах війни та необхідність постійної підтримки ліквідності з боку регулятора. Це є важливим фактором забезпечення стабільності банківського сектору України.

Однією з ключових проблем функціонування банківської системи України є погіршення якості кредитного портфеля банків. Унаслідок руйнування виробничої інфраструктури, скорочення ділової активності та

втрати частиною позичальників джерел доходів суттєво зросли кредитні ризики. Частка непрацюючих кредитів (NPL) у 2022–2023 роках залишалася на високому рівні та перевищувала третину кредитного портфеля банківської системи.

Незважаючи на поступове скорочення частки проблемних кредитів у 2024–2025 роках, їх рівень продовжує залишатися суттєвим фактором ризику для банківського сектору. Висока частка NPL негативно впливає на прибутковість банків, обмежує можливості кредитування економіки та потребує формування значних резервів під кредитні ризики. Зміна частки непрацюючих кредитів у банківській системі України упродовж досліджуваного періоду представлена на рис. 3.2.

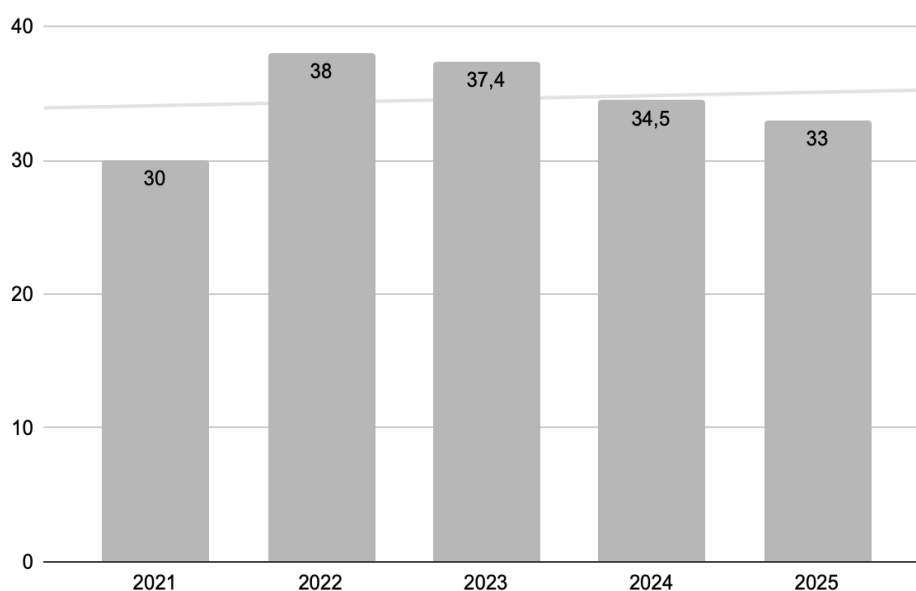

Рис. 3.2 Динаміка частки непрацюючих кредитів (NPL) у банківській системі України у 2021–2025 роках, % [27].

Важливою проблемою залишається недостатня активність кредитування реального сектору економіки. В умовах високої економічної невизначеності банки переважно орієнтуються на менш ризикові напрями розміщення ресурсів, насамперед вкладення у депозитні сертифікати НБУ та облігації внутрішньої державної позики. У результаті частка кредитів у структурі активів банківської

системи залишається відносно низькою, що обмежує фінансування підприємств та стримує економічне відновлення країни.

Водночас важливим викликом залишається підтримка ліквідності банківської системи. В умовах воєнного стану спостерігалися коливання депозитної бази, зокрема на початкових етапах війни [39]. Однак завдяки заходам Національного банку вдалося стабілізувати ситуацію. Зокрема, коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) у середньому по системі на кінець 2023 року перевищував 400%, що значно вище нормативного значення 100%. Достатній запас ліквідності банківської системи поєднується з необхідністю постійного використання Національним банком України інструментів регулювання грошово-кредитного ринку.

Суттєвим фактором впливу на банківську систему є валютні ризики. Внаслідок війни спостерігалось зростання попиту на іноземну валюту, що спричинило девальваційний тиск на гривню. Національний банк України змушений був запровадити жорсткі валютні обмеження та здійснювати валютні інтервенції. За офіційними даними, обсяг чистого продажу валюти НБУ у 2023 році перевищив 28 млрд дол. США, що було одним із інструментів підтримання стабільності валютного ринку України.

Окремою проблемою є зростання операційних ризиків банківської діяльності. Руйнування інфраструктури, перебої з електропостачанням та кіберзагрози створюють додаткові витрати для банків. У відповідь фінансові установи змушені інвестувати у розвиток цифрових каналів обслуговування. Станом на 2024 рік понад 70% банківських операцій в Україні здійснюється дистанційно, що відображає трансформацію бізнес-моделі банків у напрямі цифровізації.

Фінансові результати банківського сектору також зазнали змін. Незважаючи на кризові умови, банківська система залишалася прибутковою: за підсумками 2023 року чистий прибуток банків перевищив 86 млрд. грн. Проте така прибутковість значною мірою забезпечена операціями з державними цінними паперами та високими процентними ставками, а не активним

кредитуванням економіки, що свідчить про структурні дисбаланси у функціонуванні банківського сектору.

Значний вплив на діяльність банків мають регуляторні обмеження, запроваджені у період воєнного стану. Зокрема, валютні обмеження, контроль за рухом капіталу та спеціальні правила регулювання банківської діяльності дозволили уникнути системної кризи, однак обмежили розвиток фінансового ринку та знизили гнучкість банків у прийнятті рішень.

В умовах війни також спостерігається зниження інвестиційної активності банків. Високий рівень ризиків та невизначеності змушує банки зосереджуватися на короткострокових та менш ризикових операціях. Частка кредитів у активах банківської системи залишається відносно низькою, тоді як значна частина ресурсів спрямовується у державні облігації, що обмежує фінансування реального сектору економіки.

Не менш важливим чинником функціонування банківської системи є рівень довіри населення до банківських установ. Попри кризові умови, обсяг депозитів фізичних осіб продовжував зростати і у 2023 році перевищив 1,1 трлн. грн., що відображає стабільність депозитної бази банківського сектору та готовність населення зберігати кошти в банківських установах.

Окрім зазначених проблем, у функціонуванні банківської системи України в умовах війни спостерігається низка структурних дисбалансів та додаткових ризиків. Суттєвою проблемою функціонування банківської системи України в умовах війни є також структурна деформація активів банків [8]. Зокрема, спостерігається зростання частки державних цінних паперів у активах банків при одночасному скороченні кредитування реального сектору економіки. Така тенденція зумовлена високим рівнем ризиків та невизначеністю, що змушує банки віддавати перевагу менш ризиковим інструментам, таким як облігації внутрішньої державної позики. У результаті знижується роль банків як фінансових посередників у процесі економічного відновлення.

Ще однією проблемою є висока концентрація банківського сектору, що посилилася в умовах війни [13; 18]. Значна частка активів та зобов'язань зосереджена у державних банках, що, з одного боку, забезпечує стабільність системи, а з іншого — створює ризики надмірної залежності від державного сектору та знижує рівень конкуренції на банківському ринку.

Важливим викликом є також процентний ризик та нестабільність вартості ресурсів. В умовах високої облікової ставки НБУ банки змушені підвищувати процентні ставки за депозитами, що призводить до зростання вартості ресурсної бази. Водночас можливості підвищення ставок за кредитами обмежені через низьку платоспроможність позичальників, що негативно впливає на процентну маржу банків.

Окремо слід відзначити проблему доларизації економіки, яка посилюється в умовах макроекономічної нестабільності. Населення та бізнес надають перевагу збереженню коштів в іноземній валюті, що знижує ефективність грошово-кредитної політики та ускладнює управління ліквідністю банківської системи.

Суттєвий вплив на функціонування банків має також зростання державного боргового навантаження, що проявляється у збільшенні обсягів державних запозичень. Банки активно інвестують у державні облігації, що, з одного боку, забезпечує фінансування бюджету, а з іншого — обмежує ресурси для кредитування приватного сектору.

Крім того, в умовах війни загострюється проблема відтоку людського капіталу, що впливає як на клієнтську базу банків, так і на їх кадровий потенціал. Міграційні процеси зменшують кількість активних клієнтів та обсяги фінансових операцій, що негативно позначається на розвитку банківського сектору.

Варто також враховувати зростання фіскального тиску на банківський сектор, зокрема підвищення ставок оподаткування прибутку банків. Це знижує можливості банків щодо нарощення капіталу та стримує їх інвестиційну активність.

Таким чином, сучасний стан банківської системи України характеризується поєднанням високого рівня ліквідності та фінансової стійкості з наявністю суттєвих структурних дисбалансів, кредитних і валютних ризиків. Це зумовлює необхідність пошуку ефективних напрямів удосконалення функціонування банківської системи та підвищення ефективності банківської діяльності в сучасних умовах.

3.2. Напрями вдосконалення та перспективи розвитку банківської системи України

У сучасних умовах банківська система України функціонує під впливом воєнних ризиків, макроекономічної нестабільності та структурних змін в економіці. Незважаючи на складні умови, банківський сектор зберіг достатній рівень фінансової стійкості, що підтверджується високими показниками ліквідності, капіталізації та прибутковості більшості банків. Водночас результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що подальший розвиток банківської системи потребує вирішення низки проблем, які обмежують її здатність повною мірою забезпечувати фінансування економічного зростання.

Однією з таких проблем залишається недостатній рівень довгострокового кредитування реального сектору економіки. Упродовж останніх років банки значною мірою переорієнтували свої активи на менш ризикові інструменти, насамперед державні цінні папери та депозитні сертифікати НБУ. Така структура активів позитивно впливає на фінансову стійкість банківських установ, проте водночас обмежує доступ підприємств до фінансових ресурсів, необхідних для реалізації інвестиційних проєктів, модернізації виробництва та розширення господарської діяльності.

З огляду на це важливим напрямом удосконалення банківської системи є створення умов для активізації інвестиційного кредитування. Одним із найбільш ефективних механізмів може стати запровадження програм часткового державного гарантування кредитів для підприємств стратегічних галузей економіки. Використання таких інструментів дозволить знизити кредитні ризики банків та стимулюватиме фінансування промисловості, енергетики, аграрного сектору, транспортної інфраструктури та підприємств, діяльність яких має важливе значення для післявоєнного відновлення держави [37].

Розширення інвестиційного кредитування безпосередньо пов'язане з необхідністю підвищення доступності фінансових ресурсів для малого та середнього бізнесу. Саме підприємства цього сектору забезпечують значну частину зайнятості населення, формують конкурентне середовище та сприяють розвитку регіональної економіки. Проте високі процентні ставки та жорсткі вимоги до забезпечення кредитів суттєво обмежують можливості підприємців щодо залучення банківського фінансування.

У зв'язку з цим доцільним є подальший розвиток спеціалізованих програм кредитування малого та середнього бізнесу із застосуванням механізмів державної підтримки. Важливим напрямом також є спрощення процедур оцінки позичальників та цифровізація процесу подання документів [40]. Це дозволить скоротити час ухвалення кредитних рішень, знизити адміністративні витрати банків і зробити кредитні ресурси більш доступними для суб'єктів господарювання. Підвищення обсягів кредитування потребує одночасного вдосконалення системи управління ризиками. Незважаючи на поступове скорочення частки непрацюючих кредитів, проблема якості кредитного портфеля залишається актуальною для більшості банківських установ. Традиційні підходи до оцінки кредитоспроможності позичальників дедалі частіше виявляються недостатньо ефективними в умовах високої економічної невизначеності та швидких змін ринкового середовища.

За таких умов перспективним напрямом є активніше впровадження технологій штучного інтелекту та Big Data у систему ризик-менеджменту банків. Використання сучасних аналітичних інструментів дозволяє підвищити точність оцінки кредитоспроможності клієнтів, прогнозувати ймовірність дефолту та здійснювати більш ефективний моніторинг кредитного портфеля. Особливого значення це набуває для системно важливих банків, які концентрують значну частину активів банківського сектору.

Поряд із удосконаленням кредитної діяльності важливим напрямом розвитку банківської системи залишається подальша цифровізація банківських послуг. Українські банки вже сьогодні належать до лідерів за рівнем розвитку дистанційного обслуговування та електронних платіжних сервісів [42]. Водночас подальше впровадження цифрових технологій потребує постійного оновлення технічної інфраструктури та забезпечення високого рівня захисту інформації. Особливої актуальності питання кібербезпеки набуває в умовах зростання кількості кібератак на фінансовий сектор. З метою підвищення стійкості банківської системи доцільним є розвиток централізованих механізмів обміну інформацією про кіберзагрози під координацією Національного банку України. Такий підхід сприятиме оперативному реагуванню на потенційні загрози та формуванню єдиних стандартів інформаційної безпеки для всіх учасників банківського ринку.

Подальше зміцнення банківської системи значною мірою залежить від стабільності її ресурсної бази. У цьому контексті важливим завданням залишається поступове зниження рівня доларизації економіки. Значна частка валютних заощаджень населення підвищує залежність фінансового сектору від коливань валютного курсу та ускладнює реалізацію ефективної монетарної політики. Досягнення цієї мети потребує підтримання стабільного рівня інфляції, розвитку привабливих фінансових інструментів у національній валюті та стимулювання довгострокових гривневих заощаджень. Підвищення довіри населення до національної валюти сприятиме зміцненню депозитної бази банків та зниженню валютних ризиків у фінансовій системі [43].

Поряд із внутрішніми перетвореннями подальший розвиток банківського сектору пов'язаний із поглибленням інтеграції України до європейського фінансового простору. Гармонізація банківського законодавства з нормами Європейського Союзу, впровадження сучасних стандартів корпоративного управління та вдосконалення системи фінансового моніторингу створюють передумови для підвищення конкурентоспроможності українських банків та розширення їх доступу до міжнародних фінансових ресурсів. Реалізація зазначених напрямів розвитку набуває особливого значення в контексті післявоєнної відбудови України. У найближчі роки банківська система може стати одним із ключових джерел фінансування відновлення житлової, енергетичної та транспортної інфраструктури, підтримки підприємницької діяльності та залучення інвестицій у стратегічні галузі економіки [44]. Саме тому ефективне функціонування банківського сектору є важливою передумовою забезпечення довгострокового економічного зростання та фінансової стабільності держави [45].

У результаті проведеного дослідження встановлено, що розвиток банківської системи України відбувається в умовах воєнних та економічних викликів, високих кредитних ризиків і недостатньої активності кредитування реального сектору економіки. Попри це, банківський сектор зберігає належний рівень ліквідності та фінансової стійкості, хоча значна частина активів залишається зосередженою у державних цінних паперах та депозитних сертифікатах НБУ.

Аналіз діяльності АТ КБ «ПриватБанк» підтвердив провідну роль банку в банківській системі України та засвідчив переважання у структурі його активів низькоризикових фінансових інструментів. Водночас для банку актуальними залишаються завдання розвитку кредитування, удосконалення системи управління ризиками та підтримання високого рівня цифрової безпеки.

У ході дослідження визначено, що перспективи розвитку банківської системи України пов'язані з активізацією кредитування економіки, подальшою цифровізацією банківських послуг, удосконаленням ризик-менеджменту,

зміцненням кіберзахисту та гармонізацією банківського регулювання з європейськими стандартами. Узагальнення запропонованих напрямів удосконалення дає змогу виділити ключові стратегічні орієнтири подальшого розвитку банківського сектору України, які систематизовано на рис. 3.3.

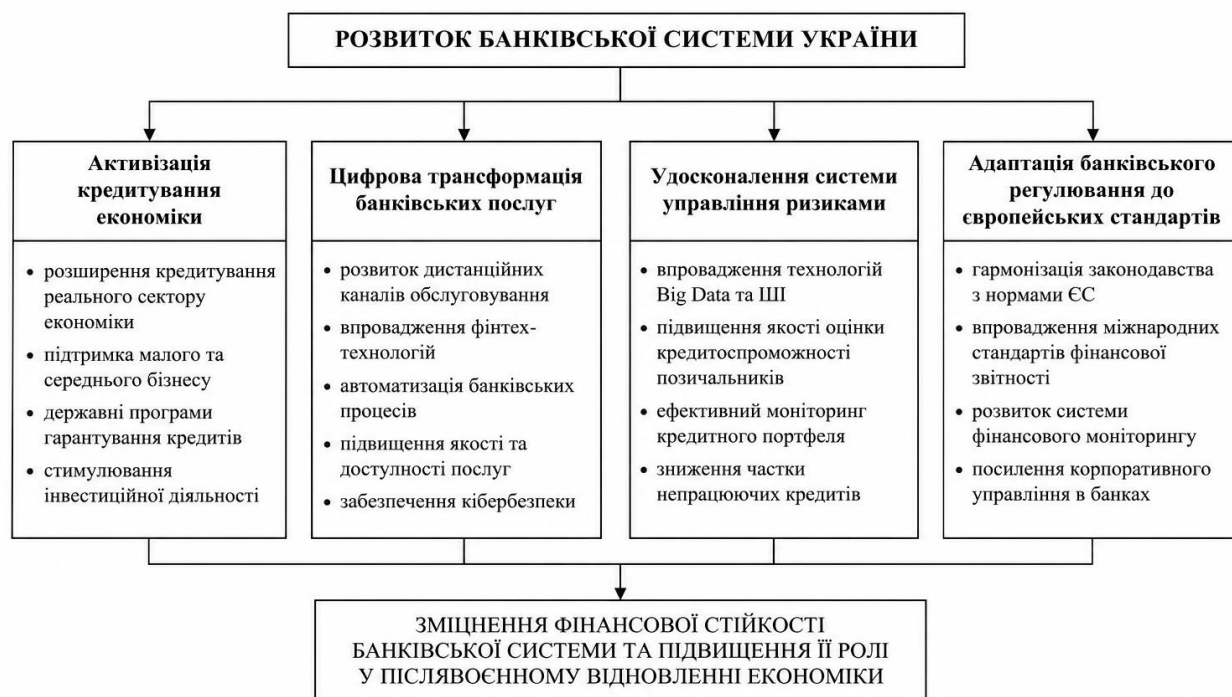

Рис. 3.3. Перспективні напрями розвитку банківської системи України

Як видно з рис. 3.3, подальший розвиток банківської системи України має базуватися на активізації кредитування реального сектору економіки, розширенні цифрових банківських сервісів, удосконаленні системи управління ризиками та поступовій адаптації національного банківського регулювання до стандартів Європейського Союзу. Реалізація зазначених напрямів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності банків, розширенню їх можливостей щодо фінансування економіки та зміцненню стійкості фінансового сектору.

Отже, перспективи розвитку банківської системи України пов'язані з підвищенням ефективності фінансового посередництва, зміцненням фінансової стійкості банків та розширенням їх участі у процесах післявоєнного відновлення й довгострокового економічного розвитку держави.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено комплексне дослідження сучасного стану банківської системи України, визначено основні тенденції її розвитку та обґрунтовано перспективні напрями підвищення ефективності функціонування банківського сектору в сучасних умовах.

У процесі дослідження встановлено, що банківська система є важливою складовою фінансової системи держави, яка забезпечує акумуляцію та перерозподіл фінансових ресурсів, реалізацію грошово-кредитної політики, функціонування платіжної системи та фінансове забезпечення економіки. Визначено, що ефективне функціонування банківської системи має ключове значення для забезпечення макроекономічної стабільності, розвитку підприємництва та підтримки інвестиційної активності.

У роботі проаналізовано сучасний стан банківського сектору України у 2021–2025 роках. Встановлено, що попри складні умови воєнного стану, високий рівень макроекономічної нестабільності та значні ризики, банківська система України зберегла достатній рівень фінансової стійкості, ліквідності та капіталізації. Загальний обсяг активів банківської системи упродовж досліджуваного періоду суттєво зріс, що характеризує поступову адаптацію банків до кризових умов функціонування.

Проведений аналіз структури активів банківської системи показав зниження частки кредитного портфеля та одночасне зростання вкладень банків у цінні папери, зокрема облігації внутрішньої державної позики. Це демонструє переорієнтацію банків на менш ризикові напрями розміщення ресурсів та посилення ролі банківського сектору у фінансуванні державного бюджету України.

У результаті дослідження встановлено, що важливу роль у забезпеченні стабільності банківської системи України відіграють державні банки, серед яких провідні позиції займає АТ КБ «ПриватБанк». Аналіз діяльності банку у

2021–2025 роках показав, що банк зберіг високий рівень ліквідності, прибутковості та фінансової стійкості навіть в умовах воєнного стану. Визначено, що основними джерелами зростання активів банку були збільшення вкладень у державні цінні папери, зростання обсягів високоліквідних активів та стабільна депозитна база.

Дослідження активних операцій АТ КБ «ПриватБанк» дозволило встановити, що в сучасних умовах кредитна діяльність банків характеризується високим рівнем ризику, зростанням вимог до оцінки платоспроможності позичальників та обмеженням обсягів довгострокового кредитування. Водночас банківський сектор продовжує виконувати важливу роль у підтримці економіки через кредитування населення та суб'єктів господарювання.

У роботі визначено основні проблеми функціонування банківської системи України, серед яких: вплив воєнних ризиків, високий рівень кредитного ризику, значна частка проблемних активів, недостатній рівень розвитку кредитування реального сектору економіки, посилення кіберризиків та залежність банків від вкладень у державні цінні папери.

Обґрунтовано, що перспективними напрямками розвитку банківської системи України є підвищення ефективності кредитної діяльності банків, удосконалення системи ризик-менеджменту, розвиток цифрових банківських технологій, впровадження сучасних фінансових інновацій, зміцнення фінансової стійкості банків та подальша інтеграція України до європейського фінансового простору.

Отже, проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що банківська система України, незважаючи на вплив воєнних та макроекономічних викликів, продовжує адаптуватися до сучасних умов функціонування та зберігає потенціал для подальшого розвитку. Підвищення ефективності діяльності банківського сектору та забезпечення його фінансової стійкості залишаються важливими передумовами стабільного розвитку національної економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. АТ «Ощадбанк». Річний звіт за 2025 рік. URL : <https://www.oschadbank.ua>.
2. АТ «ПУМБ». Річний звіт за 2025 рік. URL : <https://about.pumb.ua>.
3. АТ «Райффайзен Банк». Річний звіт за 2025 рік. URL : <https://raiffeisen.ua>.
4. АТ «Укрексімбанк». Річний звіт за 2025 рік. URL : <https://www.eximb.com>.
5. АТ КБ «ПриватБанк». Річна фінансова звітність та річні звіти за 2021–2025 роки. URL : <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost>.
6. Банківська система : підручник / за ред. А. М. Мороза. Київ : КНЕУ, 2019. 520 с.
7. Банківська справа : підручник / за ред. О. В. Васюренка. Київ : Знання, 2021. 654 с.
8. Барановський О. І. Стійкість банківської системи України в умовах кризових викликів. *Фінансовий простір*. 2024. № 1. С. 5–15.
9. Васюренко О. В. Банківські операції : навчальний посібник. Київ : Знання, 2020. 255 с.
10. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
11. Дзюблюк О. В. Банківська система : навчальний посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2019. 448 с.
12. Дорошенко І. В. Сучасні тенденції розвитку банківської системи України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54.
13. Коваленко В. В. Роль державних банків у забезпеченні фінансової стабільності. *Економіка та держава*. 2024. № 5. С. 14–20.
14. Коваленко В. В. Функціонування банківської системи України в сучасних умовах : монографія. Одеса : Атлант, 2020. 356 с.

15. Козьменко С. М. Управління банківськими ризиками. Суми : Університетська книга, 2019. 412 с.
16. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
17. Лютий І. О. Банківська система України : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 412 с.
18. Лютий І. О. Банківська система України: сучасні виклики та перспективи розвитку. *Фінанси України*. 2023. № 8. С. 24–37.
19. Міністерство фінансів України. Ринок державних облігацій України. URL : <https://mof.gov.ua/uk/ovdp>.
20. Мішкін Ф. С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / Ф. С. Мішкін ; пер. з англ. Київ : Основи, 1998. 963 с.
21. Міщенко В. І. Банківське кредитування економіки України: проблеми та перспективи. *Вісник НБУ*. 2023. № 1. С. 18–27.
22. Міщенко В. І. Банківський менеджмент : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 376 с.
23. Національний банк України. Грошово-кредитна та фінансова статистика. URL : <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial>.
24. Національний банк України. Звіти про фінансову стабільність за 2023–2025 роки. URL : <https://bank.gov.ua/ua/stability/report>.
25. Національний банк України. Огляд банківського сектору України за 2023–2025 роки. URL : <https://bank.gov.ua/ua/news/all?tag=Banking+Sector+Review>.
26. Національний банк України. Річні звіти за 2021–2025 роки. URL : <https://bank.gov.ua/ua/about/annual-report>.
27. Національний банк України. Статистика банківського сектору України. URL : <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>.
28. Олійник А. В. Розвиток банківської системи України в умовах цифровізації. *Економіка та держава*. 2023. № 4. С. 56–61.

29. Податковий кодекс України : Закон України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
30. Про Національний банк України : Закон України від 20 трав. 1999 р. № 679-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
31. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07 груд. 2000 р. № 2121-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
32. Савлук М. І. Гроші та кредит : підручник. Київ : КНЕУ, 2018. 589 с.
33. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Київ : Національний банк України, 2021. URL : <https://bank.gov.ua>.
34. Шаповал Ю. І. Банківський сектор України в умовах воєнного стану. *Фінанси України*. 2024. № 2. С. 35–44.
35. Шелудько В. М. Фінансовий ринок : підручник. Київ : Знання, 2021. 535с.
36. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III Framework. Basel, 2023. URL : https://www.bis.org/basel_framework/.
37. Deloitte. Banking Industry Outlook 2025. URL : <https://www2.deloitte.com/>.
38. European Bank for Reconstruction and Development. Transition Report 2024–2025. URL : <https://www.ebrd.com/transition-report>.
39. Financial Stability Board. Global Monitoring Report 2024. URL : <https://www.fsb.org/>.
40. International Monetary Fund. World Economic Outlook 2025. Washington, 2025. URL : <https://www.imf.org/en/Publications/WEO>.
41. International Finance Corporation. Banking Sector Review Ukraine. Washington, 2024. URL : <https://www.ifc.org/>.
42. International Monetary Fund. Ukraine: Financial Sector Assessment. Washington, 2024. URL : <https://www.imf.org/>.
43. KPMG. Ukrainian Banking Sector Overview 2025. URL : <https://kpmg.com/ua/uk/home.html>.

44. OECD. OECD Economic Outlook 2025. Paris : OECD Publishing, 2025.
URL : <https://www.oecd.org/economic-outlook/>.
45. World Bank. Ukraine Economic Update. Washington, 2024. URL :
<https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/publication/economic-update>.
46. World Bank Data. Financial Development Indicators. URL :
<https://data.worldbank.org/indicator>.
47. World Economic Forum. Global Risks Report 2025. Geneva, 2025. URL:
<https://www.weforum.org>.
48. World Trade Organization. World Trade Statistical Review 2025. Geneva, 2025. URL: <https://www.wto.org>.
49. World Federation of Exchanges. Annual Statistics Guide 2025. London, 2025. URL: <https://www.world-exchanges.org>.
50. World Bank Group. Global Economic Prospects 2025. Washington, 2025.
URL: <https://www.worldbank.org>.